

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

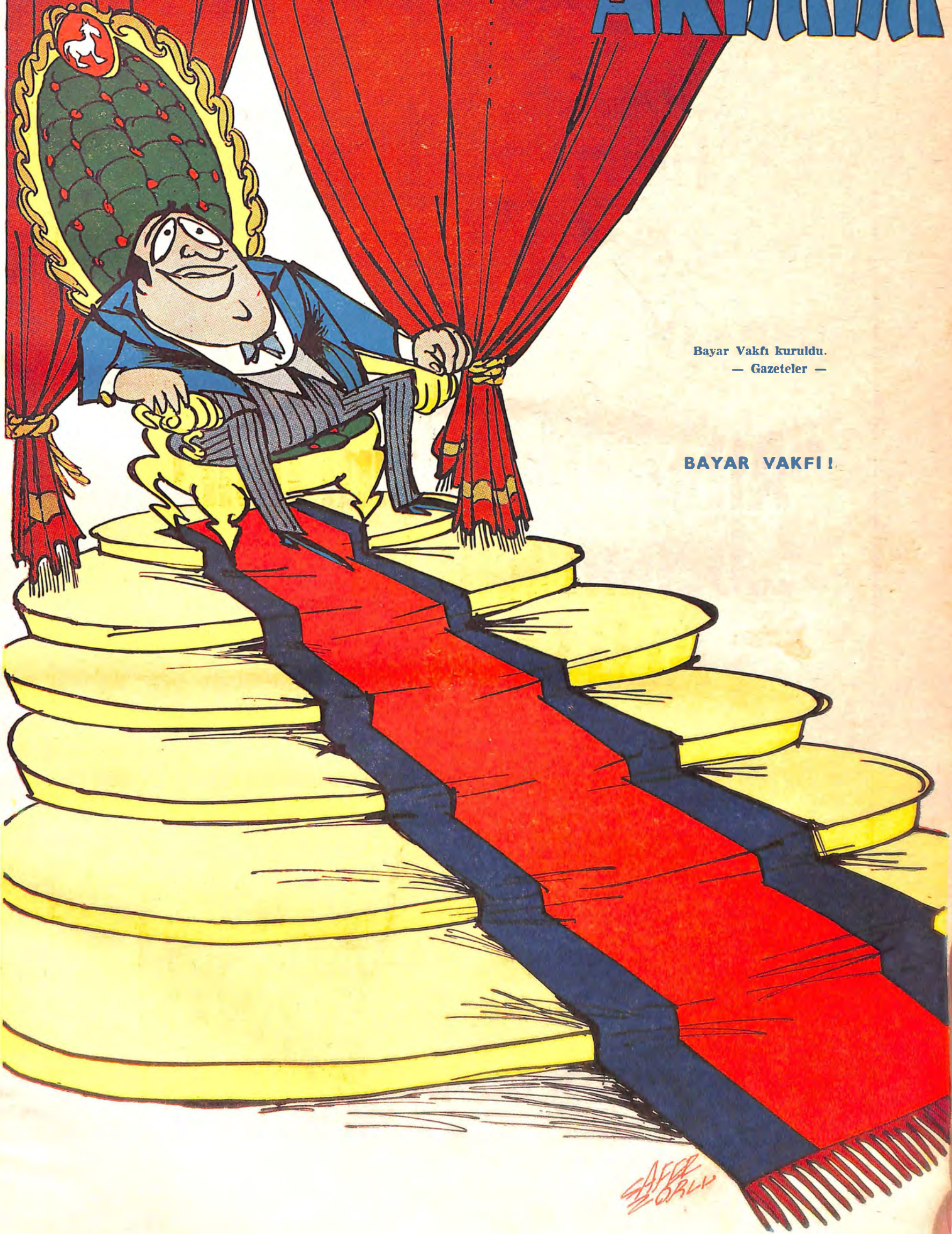
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Aklın

Bayar Vakfı kuruldu.
— Gazeteler —

BAYAR VAKFI!

Yıldızlar “Yıldızı” seçer...

Sahnelerimizin sempatik yıldızı

Füsun Erbulak diyor ki:

**“Altan seçmesini bilir!..
...benim için bir
AEG seçti.”**

Her zaman söyledik:

Seçmesini bilenlerin evinde bir AEG vardır.

*** Yiyecek ve içeceklerinizi tam kıvamında soğutan üstün soğutma sistemi AEG'dedir.**

*** Kolay temizlenen, koku yapmayan, pırıl pırıl, yekpare emaye AEG'dedir.**

*** Yaz sıcaklarına “bana mısın?” demeyen, yorulmak nedir bilmeyen motor AEG'dedir.**

AEG ünlü yıldızlarımızın, büyük şöhretlerimizin seçtiği soğutucudur.

Siz de seçmesini bilin.

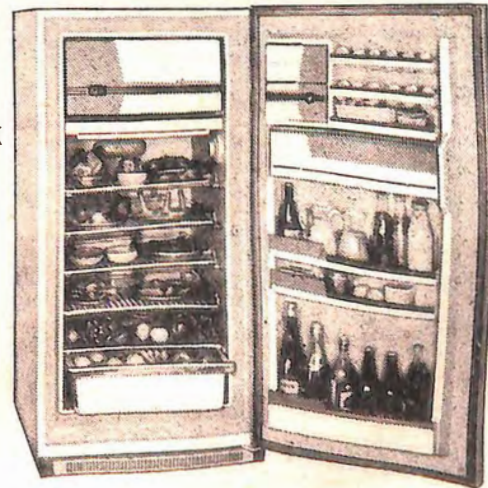
Siz de değerli sanatçı **Altan Erbulak** gibi yapın: Eşinize bir AEG alın.

Yerinize ve kesenize göre, boy boy, renk renk o güzelim soğutucular, AEG bayilerinde sizi bekliyor.

AEG ile nice nice mutlu yazlara...

**yıldızların
yıldızı**

AKBABA

Yıl: 48 Cilt: 19 Sayı: 39

* Kurucusu : Yusuf Ziya ORTAÇ *

16 Eylül 1970

* Fiyatı: 125 Krş.

OKULLAR AÇILDI

ESKİ kuşak, mahalle mektebine nasıl başladığını ballandıra ballandıra anlatır. Eski mektebin örümcek kafalı hoca efendisini ve çocuğu hocaya:

— Eti senin kemiği benim.. diye teslim eden zavallı velileri biliriz. Mahalle mektepleri karanlık bir çağdan Yirminci Yüzyılın ilk yıllarına devrolunmuştu. Dünyadan habersiz, bilgisiz, zavallı hocaların elinde helâk olurdu yavrular.

Cumhuriyet devrinin ilk heyecanlarında büyük bir eğitim seferberliğine girmiştik. Mahalle mekteplerini yıkıp çağdaş okulları kuracak; lura-feleri küçük Türk vatandaşlarına aşılayan eğitimin köküne kibrit suyu ekecektik.

Bu yolda en büyük öğretmen Gazi Mustafa Kemal Paşa idi.

Elinde tebeşirle kara tahtanın başında yeni yazıyı tanıtıyordu halka.. O günlerde öğretmen, Atatürk'ün öğretmeni demektir. Atılın ve ülkücü gençler yeni Türkiye devletinin yarınlarına hazırlıyorlardı çocuklarımızı... Onuncu yıl marşının bir mısraı, o heyecanı dile getirir:

«— On yılda onbeş milyon genç yarattık her yaştan...»

O gün onbeş milyonduk.

Bugün otuzbeş milyonuz.

Ve ne yazık ki otuzbeş milyonun yirmini milyonu okuma-yazma bilmez.

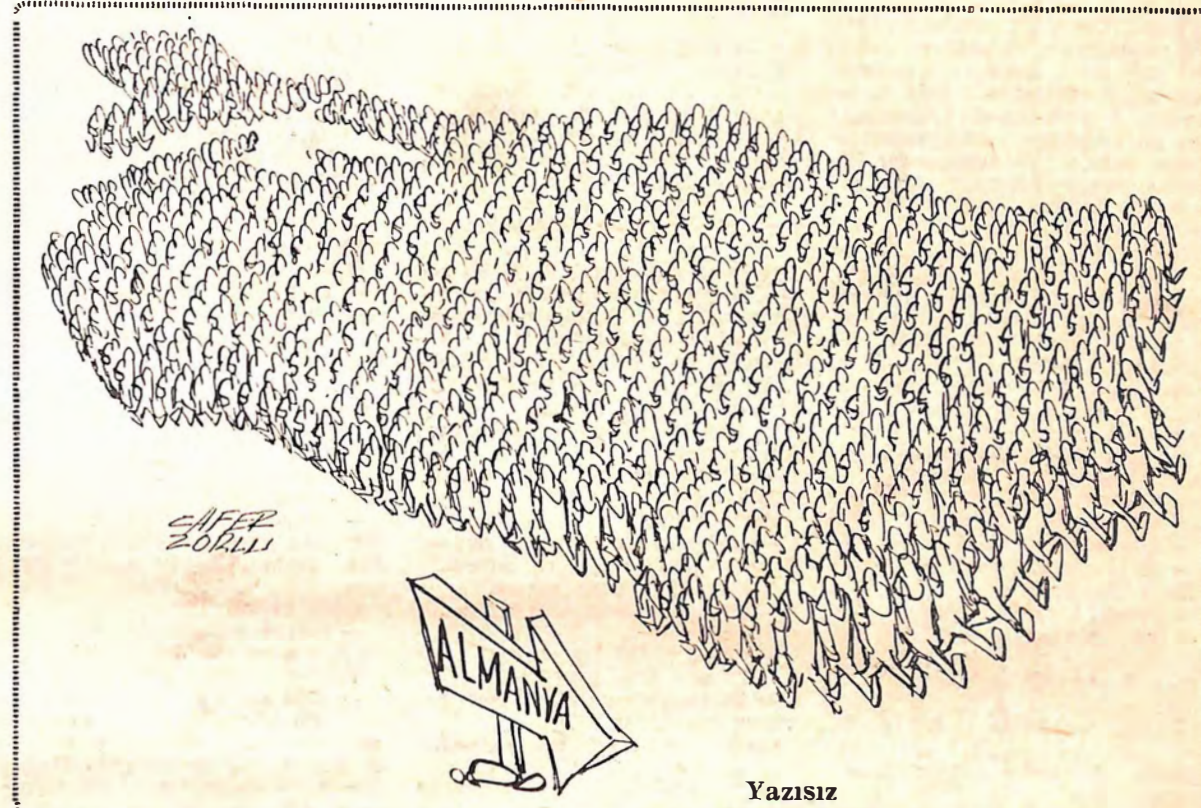
Ve demek ki bugün okuma-yazma bilmeyenlerimizin sayısı, onuncu yıl Türkiye'sinin tüm nüfusundan daha fazladır.

İşte size politikacının meydan nutuklarını silip süpürecek bir kıyaslama... Okulların açıldığı şu haftada bu kıyaslamayı yapmak insana pek keyif vermese de, nerede bulunduğumuzu bilmek zorundayız. Mahalle mekteplerine veda ettiğimiz günlerden bu yana kırk yıl geçti; ama memleketin her yanında mahalle mekteplerine rahmet okutan hafız kursları çocuklarımızın kafasını hura-felerle ütüliyor. Onbeşbine yakın köyde hâlâ ilkokul yok.

Oysa okulsuzluğumuz öksüzlüğümüz demektir. Yirminci yüzyılda okul eğitiminden geçmeyen insana hiçbir kapı açık değildir. Bir kapı açıktır yalnız:

— Kölelik kapısı!

Gerçi içinde yaşadığımız yüzyılda kölelik yasaktır. Ama kâğıt üstün-

Yazısız

dedir bu... Okumayan uluslar, okuyan ulusların egemenliği altında yaşamaktadırlar. Bir ulusun tüm kişileri okul eğitiminden geçmeden, çağdaş uygarlık düzeyine varılamaz. Otuzbeş milyonluk bir toplumda yirmi milyon alfabetiz bulunursa, varın siz o toplumun çağdaş uygarlığın neresinde bulunduğunu hesap edin.

Bu hafta okullar açılıyor.

Okul üniformalarını giymiş küçükler, bembeyaz yakalarıyla koşarak sınıflara dalecekler. Yeni ders yılının taze heyecanı sonbaharın ılık günlerine karışacak... Artık okulların avluları boş değil. Önünden geçen bir gürültü duyacaksınız. Bir ağacın dallarına konmuş kuş sürüsünün cıvılaması kadar sevimli bir musikidir okuldan yükselen sesler.

Ama bu sesleri sevinçle dinlerken milyonlarca Türk çocuğunun okuldan yoksun bulunduğunu da sakın unutmayınız.

Köylümüzün çocukları için okumak bir imtiyazdır. Bugün ikibuçuk milyon köylü çocuğu okuldan mah-

rumdur. İlkokulu bitiren her 100 köylü çocuğundan ancak birisi orta öğrenime devam etmek şansını kazanmaktadır. Kitaptan deftere, okul önlüğünden kaleme kadar her şey o kadar pahalıdır ki mütevazı bir aile okul bulsa da çocuklarını okutmak için büyük fedakârlıklara katlanmak zorunda kalmaktadır. Hele devalüasyon yapıldıktan sonra başını alıp giden fiyatların ardından hangi dargelirli yetişebilecektir. Evin çocuğu ikide bir de:

— Baba, kitap isterim..

— Baba, silgi isterim..

— Baba, elışı kâğıdı isterim..

— Baba, kundura isterim.. diye dikilirse, nereden nasıl para bulunacak da öğrenime devam edilecek?

Bu ortamda:

— Oğlum, oku!.. diye çocuğu zorlamadan önce, defteri ve kalemi aile reisinin eline alması gerek... Maaş bir kenara yazılır; toplama, çıkarma, çarpma, bölme üstüne mükemmel bir öğrenci gibi hesap yapıldıktan sonra, eğer ucu ucuna geliyor sa:

— Haydi okula..

Eğer bütçe açık veriyorsa:

— Haydi işe!..

Evet, Türkiye'de çoğu çocuk okumuyor ama, çalışıyor. Uygur uluslarda geçmiş yüzyıllarda görülen çocuk işçiler tümen tümen... Araba vapuru iskelesinde çiklet satmaktan kundura boyacılığına kadar her meslekte çalışan çocukları her gün görürken:

— Okullar açıldı.. demeye insanın dili varmıyor.

Ama dilimiz varmasa da biz gene yeni ders yılının kutlu ve mutlu olmasını alelusul dileyelim. İnşallah bir gün olur, istidadına göre tüm çocuklar okul bulur da asıl mutlu ve kutlu öğrenim yılı işte o bayram da kutlanır.

AKBABA

— Defter, kalem, çanta ve önlük kumaşına kadar hepsi zam aldı. —

— «Oku da, adam ol!..»

KAPICIDAN AL HABERİ

NEDEN bilmem, kimi insan karışındakinin kravatına dikkat eder, kimi insan ayakkabısına, kimi insan mimiklere, kimi insan burunlara, kimi insan kulaklara... Ben de insanların konuşmalarına dikkat ederim. Konuşmasından, o insanın nereli olduğunu bulup çıkarmaya bayılırım. Biri, «nöryon» mu dedi, bilin ki Kayseri'lidir, biri «gidek» mi dedi, bilin ki Adana'lıdır, «geliyam» mı dedi, bilin ki Diyarbakır'lı, şoför yerine «şifer» mi dedi, vatandaş Hatay'lı, var yerine va mı dedi, bilin ki Isparta'lı... Benim, o Bakanlıkla hiç işim eksik olmaz. Yıllardır aşındırır durum oranın merdivenlerini. Bilmem, bundan kaç yıl önceydi gittim o Bakanlığa. Daha kapıdan, kapıcının biri yapıştı koluma:

- Nerye gidyon? dedi.
- Hiç, dedim, işim var.
- Kimi görecen?
- Şu iş için kim gerekliyse, onu. Baktı kâğıda:
- Cumali beye get, dedi.
- Olur, dedim, gittim Cumali beyin odasına.
- Cumali bey, bir yere telefon ediyordu:
- Deme lan Allahına gurban, diye.
- Sonra, telefonun içine düşecekmiş gibi:
- Aboooov! diye bağıyor. Peki lan peki, diyordu, kaçıyor muyuk yâni biz?
- Neden sonra beni gördü:
- Ne isdiyon gardaş? dedi.
- Kâğıdı uzattım, baktı:
- Şu garşıkı odada genel müdür mâvini var, onun yanına get, dedi. Genel müdür muavininin yanına gittim. O da birisine lâf anlatıyordu:
- O olmuşsa n'apak yâni? diyor-du.
- Öteki adam:

- Beyefendi, diyordu, ama ortada bir gerçek var.
- Muavinin kafası kızıverdi:
- Baa bak arkadaş, habibin gel-se yapmam ben bu işi, annadın mı? dedi, çıktı işin içinden.
- Adam, süklüm püklüm çıktı dışarıya. Ben uzattım kâğıdı:
- Lan be, dedi kendi kendine, adamı Hayte emmiye dönderecekler be!
- Sonra o gün, genel müdürün yanına çıktım, odaları gezdim, memurlar gördüm, mübareklerin hepsi de aynı ağızla konuşuyorlardı.
- Aradan dört yıl geçti, aynı Bakanlıkta tekrar işim... Yine kâğıtlar, yine o kapı, yine kapıcı.
- Hay, dedi kapıcı, kimi soray-sun araysun?
- Bilmem ki, şu iş için, dedim, kâğıdı uzattım.
- Baktı, baktı:
- Gideysun Temel beyin yanına, diyeysun daa bu işi kim görecektir?
- Gittim Temel beyin yanına.
- Pakayum, dedi. Aldı kâğıdı, e-virdi, çevirdi:
- Göresun daa İdris beyu.
- Kimdir İdris bey?
- Ha tanımayısın İdris beyu, ha umum müdürdür daa.
- Gittim genel müdürün kapısına. Oradaki kapıcı:
- Babayın evudur da, randesüz celeysun? dedi.
- Aman, dedim.
- Neyse, bir saat sonra genel müdürün odasına girdim. Müdür:
- Ha pakayum sen ne isteysun? dedi.
- Kâğıdı uzattım. Okudu:
- Ha bu senin iş, meselâ dedük olmuş, dedi. Şimdi sen cideysun, bir ay sonra celeysun...
- Gittim bir ay sonra. Kapı aynı kapı ama, kapıcı değişmiş:
- Ne deedin va? dedi kapıcı.
- Hiç, dedim, şu iş için.

- Baktı kâğıda:
- Bu işle size çok golee gelipbatı amma, iş bildiğin gibi dee, dedi. Neyse, sen bi Halimbaam beyi görüğürtüvee...
- Neresi onun odası?
- Na şu gaaşı gaaşı. Duu ben seni eperiverin...
- Götürdü beni odaya:
- Halimbaam bey, dedi, bu adam seni göömek isdiyo.
- Halil İbrahim bey:
- İş yapıpbatırım, görmüyor musun? dedi.
- Efendim, dedim, şu bizim iş.
- Aldı kâğıdı, baktı:
- Üsen beye gidive, dedi, Üsen beye.
- Kim o Hüseyin bey?
- Genel müdür mâvini.
- Gittim genel müdür muavinine. Bir arkadaşıyla konuşuyordu:
- Maşalla bu yıl payamla (bade) çok güzee çok güzee, diyordu. Hele bizim raametli hubanın baa-çesi...
- Baktı kâğıda:
- Yetkim yok kaççım, dedi. Sen en iyisi genel müdürü varıvee.
- Varıverdik genel müdürü. Okudu:
- Oluu mu hiç kaççım oluu mu? dedi. Siz bizden olu oluveemeyecek şey isdiyosunuz. Bakan bey de buu-da yoklaa, görüşüveriil görüşüveriin desem. Siz en iyisi şöle altı ay sonra bi geli geliveriin.
- Altı ay sonra gittim. Bu kez, kapıcı yüzünden kan damlayan biri:
- Kimi arisen? dedi.
- Hiç, dedim, Halil İbrahim beyi.
- Kimdir ki o herif?
- Burada memurdu canım.
- Burda öyle mamur mumur yoh. Sen en iyisi gedesen Şehmuz bege, diyesen nah, hal kifayat böyle böyle, ağnadasan ona. Nah şo garşıkı gappi.
- Gittim Şehmuz beyin yanına.
- Vallah billâh bu iş olmaz, de-

di. Sen en eyisi varasan Cemil be-gin yanına. Müdür mâvini.

Gittim Cemil beyin yanına. Oku-du kâğıdı:

- Ha bizim gappi vardır, dedi.
- Var, dedim.
- Bitişikte de vardır kappi?
- Vardır.
- Hah işde, varasan Abdo begin yanına, şey pardun, Abdullah begin yanına. Diyesen ki umum müdürüm, benim mesele bu, bi eyicene ağna-dasan ona.
- Sağolsun Abdo bey, pardon Abdul-lah bey, bekletmedi beni, aldı oda-sına. Okudu, okudu:
- Sen bahane beye çıkasan ki, o dinneye seni, dedi.
- Bakana?
- Evet... Ama o da yoh ki, tet-kikat gezisine çıkmışdır.
- Aradan aylar geçti, yıllar geçti. Çok gittim geldim o Bakanlığa. Ne-dense, hep yüzler değişti, şiveler de-ğişti. En son gittiğimde, kapıcı:
- N'örecen müdür mâvini? de-yince, kapıcıya:
- Sen Kayseri'lisin galiba? dedim.
- Heye, dedi.
- Memurlar da?
- Heye...
- Müdür muavinleri de...
- Heye...
- Sırttı:
- Sen n'öruyon ki, Bahan da Gay-serilli, Bahan da, dedi... Yoğusam sen de mi Gayseri'lisin?
- He, dedim, he...
- De vir kagidını baa, ben gö-rem senin işi. Deyem ki Abuzar bege, ha bu bizim hamışeri deyem...
- Aldı gitti kâğıdı elimden...
- Sonra, gözüm hemen kapının ya-mındaki Bakanlar listesine ilişti. Şu tarihten şu tarihe, Bakan şu, mem-leketi Adana. Şu tarihten şu tarihe Bakan şu, memleketi Trabzon. Mem-leketi Denizli, memleketi Diyarba-kır, memleketi Kayseri...
- Ve kendi kendime dedim ki:
- «Oğlum Kadri, dedim, bir Bakan-lıkta şivenin değiştiği gün, bil ki Bakan da değişmiştir.»

Muzaffer İZGÜ

Yiyecek fiyatları durmadan artıyor. — Gazeteler —

«Tencere dibin kara!...»

Dertleşme

AKBABAM seninle edelim seyran,
Görelim ahvalı gidişat nedir.
Değişen bir şey yok yine o devran,
Derviş hu çeker aynı tekkedir...

AKBABAM bunca yıl boş kovan gibi,
Balından almadı arı nasibi,
O yaptı başkası çıktı sahibi;
Bu halin nedeni acaba nedir?..

AKBABAM bilinir yaraya merhem,
Tez günde kapatır cümlesini hem,
İşine gelmeyen elbet der: — Bilmem;
Bilinir kan emen koca kenedir...

AKBABAM yanlıştan geri dönülür,
Yanlışını bilen kişi övülür,
Yanlışta direnen sonra dövülür;
Ne çare gün artık dönmüş geçedir...

AKBABAM yürüyor durmadan zaman,
Tekâmül etme e zamanla insan,
Usandık hep safta geri durmadan;
Devrimler olalı nice senedir...

AKBABAM mesele bitmiş değildir,
Gelecek günleri görmek gerekir;
Her devri kovalar yeni bir devir;
Mesele o devre yön vermedir...

Samim AGAR

ÂFİYETLE...

TÜRKİYE'DEKİ cinayet, yaralama, toplu çarpışma falan gibi sporlarla ilgili son istatistikleri gördünüz mü?

Görmedinizse görmeyin, daha iyi. Ben de şimdi burada size bir sürü kanlı rakam tekrarlayıp midenizi kaldıracak değilim.

Hem nasıl olsa gazete okumuyor, radyo dinlemiyor musunuz? Teke tek ya da topluca birbirimize saldırmamızın, bıkpı usanmadan boğuşmamızın sonuçları her gün gözler önüne sergilenmiyor mu? Deli pösteki sayar gibi hesap tutmak neden gereksin?

Zaten çoğu kere istatistikler insanın bildiklerini bir de sayıyla doğrulamaktan başka bir şeye yaramaz ki.

Şu kadarını söyleyeyim, yeter: Birbirimizin canını almak, gözünü oymak, kanını dökmek konusunda dünya şampiyonu değilsek de evelallah başa gürşmek-teyiz.

Bu çeşit istatistiklerin yanı sıra, zaman zaman insanın gözünü açan bilgiler yayınlandığı da oluyor. Geçenlerde açıklanan bir rapor o çeşit bilgilerle dolu.

«Dünya açlık coğrafyası» diye bir şey varmış. Hangi ülkelerde, hangi toplulukların, ne kadar açlık çektiklerinin haritası çıkarılmış.

Bu haritaya göre Türkiye'de pek açlık çekilmiyor. Yurtdışlarımız yılda adam başına ortalama üç çuval buğday, 53 kilo patates, 15 buçuk kilo kuru soğan gibi şeylerle aşağı yukarı yeterli kalori alıyorlar.

Gelgelelim kaloriden kaloriye fark var. Ne türlü kalori bizim ortalama vatandaşın aldığı? Protein ve çeşitli bol, yani hem besleyici, hem de lezzet değişikliği sağlayıcı kaloriler mi?

O soruların da cevabı var raporda.

Protein bakımından fos bizim ortalama kaloriler. Yurdumuzda adam başına yılda topu topu 52 yumurta ve 5 kilodan biraz fazla et yeniyor.

(Unutmayın, bunlar ortalama rakamlar olduğuna göre, bu sayıların tutturulması için eğer bir kişi yılda diyelim 41 kilo et yemişse dokuz kişi de sadece birer kilo et yemişler demektir.)

Lezzet değişikliği konusuna gelince... Bunu pek önemli saymıyorsunuz belki? Ama değil yıllarca, değil aylarca, hattâ değil haftalarca, birkaç gün üstüste yalnız ekmek, tarhana, kuru soğan gibi şeylerle karın doyurmayı denediğiniz oldu mu? İnsan tarhanadan da, soğandan da, karından da nefret eder!

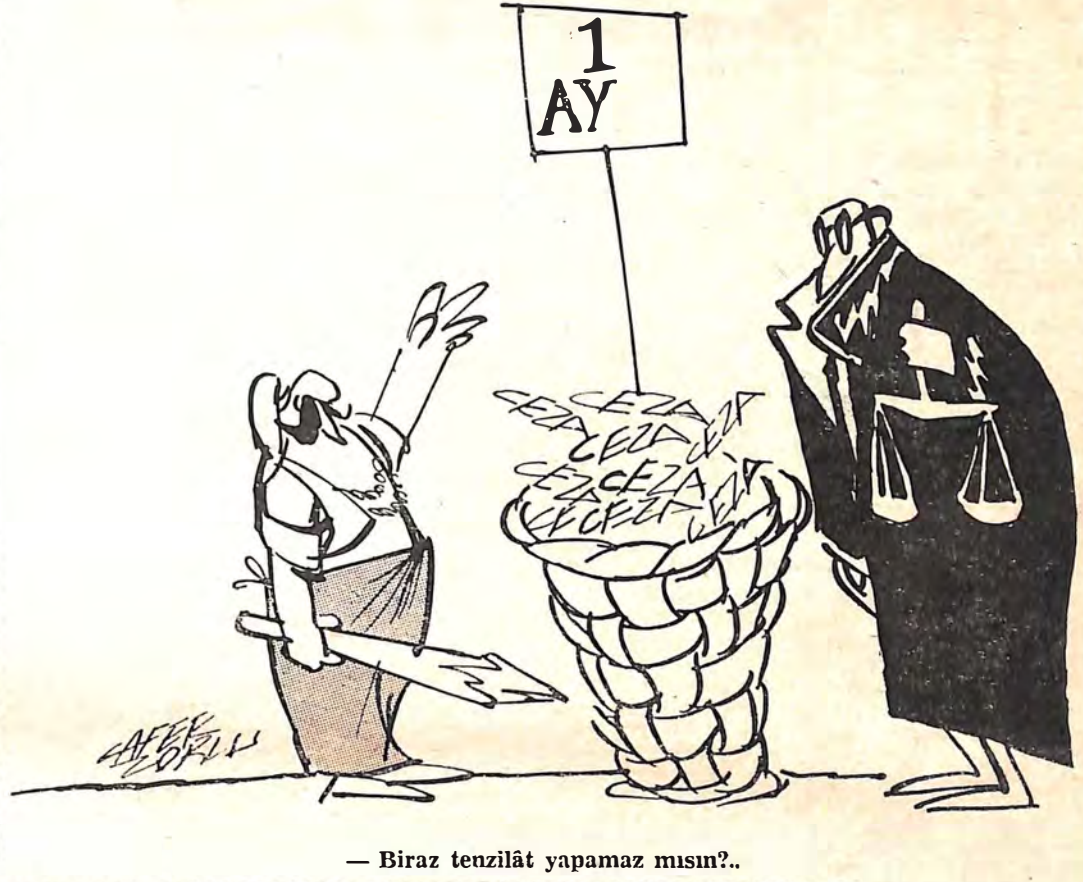
Peki, bizim ortalama yurtdaşın sofrasına azıcık çeşni katacak ne var? Lüks (yani sırf beslenmek için değil de, keyif için yenen) şeylerden hangilerinin yüzünü görür?

İstakozdan, havyardan, kuşkonmazdan söz etmiyorum. Meyveden ne haber? Söz gelimi, hiç mandalina yahut şeftali yer mi bu adam? Muz nedir, bilir mi?

İşte rakamlar: Türkiye'de her yıl adam başına 19 mandalina, 3 şeftali, tam 20 gram da muz düşüyor.

Eh, yılda adam başına ortalama 19 mandalina pek fena sayılmaz. Kimi vatandaşın birkaç yüz

Fahiş fiyatla mal satan esnafa bir ay ceza verilecek. — Gazeteler —

— Biraz tenzilât yapamaz mısın?..

tane yediğini hesaplasak bile yoksullardan da çoğuna her yıl hiç değilse bir iki mandalina düştüğü anlaşılır.

Ama üç şeftali? Bunun anlamı

nüfusumuzun yüzde doksanın aşağı yukarı sınır şeftali yediğidir.

Hele yirmi gram muz? O kadar muz, sadece muz ucudur. O-

— Zamlı kış geliyor. —

KARA KIŞ!

tuzbeş milyonluk bir kütleye o kadarlık bir ortalamanın düşmesi ise yurdumuzda otuzdört milyondan fazla insanın muza rüyada rastlasa korkacak kadar yabancısı olduğunu gösterir.

Ortalama besin durumumuzun sağlık ve çeşit bakımından yetersizliğine camınız sıkıldıysa bir rapordan daha söz edeyim de keyfiniz geri gelsin.

Garn ve Block adlarında iki ünlü antropolog geçenlerde bir ortak inceleme yayınladılar. «Beslenmede yamyamlığın rolü» konulu uzun araştırmaları sonucunda şunları öğrenmişler:

Ustaca kesilirse elli kiloluk bir insandan otuz kilo kadar et çıkıyormuş.

Otuz kilo et dörtbuçuk kilo protein demekmiş.

Gereğince beslenmek için bir insanın kendi ağırlığının her kilosuna karşılık günde bir gram proteine ihtiyacı varmış.

Bu hesapça bir insandan çıkan protein aşağı yukarı altmış kişinin günlük ihtiyacını karşılıyormuş. Yani yalnız insan yiyerek beslenmek pek kolay değilmiş ama, eğer tahıl gibi başka kaynaklardan yeterince kalori alınıyorsa bu yoldan hem protein ihtiyacını karşılamak, hem de beslenmeye çeşni katmak mümkünmüş...

Bilmem bunları okuyunca benim düşündüğüm sizin de aklınıza geldi mi?

Biz zaten her gün birbirini yiyen insanlarız. Altmışımız bir araya gelip kızıştı mı ellidokuzu birine değil, otuzu öteki otuzuna kullanır sırasında.

Nasıl olsa böyle davranıyoruz. Acaba hıncımızı aldıktan sonra birbirimizi büsbütün ziyan etmesek de... Yani şu birbirini yeme deyimini sırf lafta bırakmasak da...

Ne dersiniz?

Refik ERDURAN

BAŞYAZI

BAKAN BAKANA

BAŞKENT'in bu haftaki sayısını hazırlarken oldukça güçlüktük... Sebep mi?

Başbakan Süleyman Demirel'in son genelgesi... Bütün devlet daireleri ve devletle ilişkisi bulunan resmi kuruluşlara gönderilen bu genelge, Başbakan ve Bakanların dışındaki devlet yetkililerinin ve memurların basın mensuplarına bilgi vermelerini yasaklıyor.

Kaç gündür Başkentteki basın mensuplarının başı dertte...

Kolera tehlikesi dediler, milleti aşı kuyruğuna dizdiler:

— Şu kolera nedir, ne mene bir hastalıktır? diye bir sağlık görevlisine, bir hastane başhekimine soru soruyorsunuz, aldığınız cevap şu:

— Kusura bakmayın, Başbakanlığın sıkı emri var, basın mensuplarıyla konuşmaya ancak Bakan bey yetkili!

Bir semtte sular kesilir, gazeteci açar telefonu:

— Alo, Sular İdaresi mi? Aca-ba...

— Valla kardeşim, basına ancak Bakan bey bilgi veriyor.

Eğer gazeteciyse ve hava yollarında uçak tarifesini bile soracak olsanız, «Bakan beye» havale ediliyorsunuz.

Sözün kısası, Başbakanın son genelgesi —her ne konuda olursa olsun— kamu oyuna bilgi verme, söz söyleme yetkisini bir Başbakanla yirmüç adet Bakanın tekeline bırakıyor.

Diyeceksiniz ki:

— Daha ne istiyorsunuz be biler? Bir Bakanla konuşabilmek için günlerce, haftalarca sıra bekleyenler var...

İyi ama bizim derdimiz o değil ki... Örneğin bir yazının tek bir cümlesi için trafik müdürlüğünden bir bilgiye ihtiyacımız var: Ankara'da kaç trafik aracı olduğunu soracağımız... Cevap:

— İçişleri Bakanı karışıyor!

— Pekiyi, İçişleri Bakanı nerede?

— Geziye çıktı!
— Ulaştırma Bakanı?
— O da incelemede.
— Başbakan?
— Yurt dışında!
— Siz orada necisiniz?
— Bakana sorun!

Ve Bakanlar inceleme gezisinde, Başbakan da yurt dışında olduğu için örneğin suların ne zaman akacağı, uçağın ne zaman kalkacağı konusunda kamu oyuna habersiz kalıyor!..

Bakanların neye baktıkları sorusuna öteden beri bir cevap bulamazdık.. mübarekler bakmadıkları gibi bıkıyorlar da... millete eziyet çıkarmaktan! ★

50 TÜRK KUÇUĞU

Bu yazı dizimizde büyüklerimizin küçüklük anıları, çeşitli biyografların eserlerine dayanarak anlatılacaktır. Önce yaşça ve başça en büyükten başlıyoruz:

— 1 —

İSMET İNÖNÜ (1884 — ?)

1884 yılının bir çarşamba günü İzmir'in İngiliz Yokuşu denilen ve bugün 842 numaralı sokak olarak tanınan sokakta, mütevazı, basit, ahşap bir kira evinin küçük bir odasında bir çocuk dünyaya geldi. Bitlis'in Kırımoglu eşrafından Hacı Fettah oğlu Reşit bey, baba olmanın, —hem de bir erkek evlada sahip olmanın— sevinci içinde yatağının başucundaki Kur'an-ı Kerim'i aldı ve arka sayfadaki boş bir köşeye bu mutlu günü kaydetti: 24 Eylül 1884.

Dışarıda haşın bir imbat esiyordu. Hacı Fettah oğlu Reşit bey, kundaklanarak kucağına verilen küçücük bebeğin kulağına eğildi ve iki kelime fısıldadı: Mustafa İsmet!

Mustafa İsmet bu fısıltıya sert bir feryatla cevap verdi. Fakat bu feryadın, her doğan çocuğun dünyaya geliş haberini müjdeleyen ağlamadan da öte bir anlam taşıdığını o anda pek az kimse fark edebilirdi. Mustafa İsmet'in bu anlamlı feryadının ardında, ömür boyu sürecektir bir mücadele, bir muhalefetin ilk işareti yatıyordu. Fakat bu muhalefet katiyen babası Reşit bey'e karşı değildi. Nitekim Mustafa İsmet, Osmanlı terbiyesi görmüş her erkek çocuk gibi babaya hürmet ve saygıda asla kusur etmiyecekti. Bunu daha sonraları Akis dergisindeki anılarında şu cümle ile ifade eder: «Kolor-du Kumandanı olduğum zaman bile babamın yanında sigara içmezdim.» (Bak: Akis 1959 Şubat — Mart)

24 Eylül 1884 çarşamba günü İzmir'de doğan küçük İsmet böylece küçük bir memur ailesinin hayatına karıştı. (Bu, sonraları daha büyük bir ailenin siyasi hayatına karışmanın ilk adımı olacaktı.)

Mustafa İsmet'in babası Reşit bey, bir Osmanlı memuru olduğu için ve o zamanki memurların kadri de tıpkı bugünkü gibi dama taşı örneğine göre çizildiği için, daha doğumunun 40'ıncı gününde İzmir'den Foça'ya bir yolculuk başladı... Bir süre Foça Mustantıklığı ve mukavemet muharrirliğinde görev alan Reşit bey daha sonra yine İzmir'e atandı. O sırada Mustafa İsmet dört yaşına yeni basmıştı ve mahalle çocuklarıyla askerlik oyunlarına, mızıkâ, boru seslerine, resmi geçitlere merak sarmıştı. Zaten o devirde babaları subay ya da memur olan her Osmanlı çocuğunun tek oyunu askerlikti. Çünkü —Şevket S. Aydemir'in de yazdığı gibi— Osmanlı Devleti kendi tebası olan Türklerden yalnız vergi ve asker isterdi. (Devr-i Süleyman'da bu isteklere bir hayli yenisi eklenmiştir. Örneğin: Sabır!)

Yıl 1890, vakit, yarı güneşli bir sonbahar akşamıdır. Sivas'a atanan Reşit bey, sokak üstündeki selâmlık odasında bir misafir ağırlamaktadır: Şıpkâ müdafii Hulûsi Paşa!

Hulûsi Paşa, kapının önünden geçmekte olan küçük İsmet'i odaya çağırır ve sefkatle sorar:

— Senin adın ne bakayım?
— İsmet.

POLİTİKA GÖZLÜĞÜYLE POLİTİKA SÖZLÜĞÜ

ABA: Milletvekillerinin dönem başında Terzi Niyazi'ye giderek 28 taksitle diktirdikleri yün-lü kumaştan mamlul palto. (Bir abam var atarım, nerede olsa yatarım.)

ABANMAK: Eğilerek bir şeyin üzerine kapanmak; ay başında yolluk ve maaş alırken tek-rarlanan işlem.

ABANDIRMAK: Abanmayı başkasına yaptırmak; yolluk ve maaşları bono halinde kırdırmak.

ABI HAYAT: İçene sonsuz hayat sağladığı ef-sanelerde söylenen su; tabii senatörlük.

ACAİBAT: Normale aykırı gelen, yadırganan mahlûkları inceleyen ilim.

ACIKLI HABER: Bir kanunun Anayasa Mahke-mesinden dönüşü.

AÇIK: Kapalı olmayan yer; Bütçe.

AÇIK OTURUM: Siyasi parti temsilcilerinin ye-ni bir yasa, ya da olay hakkındaki görüşleri-ni radyo mikrofonu çevresinde oturarak açık-ladıkları oturum.

ADA: Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası; parlâmenterlerin Meclis tatile girince dinlen-meye gittikleri yer.

ADALET: Herkesin kanunca tanınmış olan hak-kını vermek.

ADALET PARTİSİ: Yukarıdakinin tersi.

A.P.: Bir Amerikan haber ajansı (Associated Press).

ADAM: Lâzım olup bir türlü bulunmayan.

ADAM ADAMA: Basketbol, futbol ve Meclis kav-galarında bir nevi markaj sistemi.

ADAM OTU: Patlıcangillerden, geniş yapraklı, fena kokulu bir bitki olup kökü insan şeklini andırıldığı için kendisinde birtakım garip ni-telikler bulunan (Mandragora officinarum).

ADAM SENDECİLİK: Ulusal nitelik.

ADEMİ RİAYET: Grup kararlarına rağmen kır-mızı oy verme işlemi.

ADEMİ İKTİDAR: İktidarın genel belirtileri.

ADEMİ TECAVÜZ: İktidar ve muhalefet arasın-da bahar havası.

ADAY: Dört yılda bir ava çıkan ve kampanya boyunca avlanarak kendini avutan ve çoğu kez kendi avlanan oy avcısı.

— Kaç yaşındasın?
— Altı...
— Büyüdüğün zaman ne olacaksın?
— Asker.

Şıpkâ Müdafii Hulûsi Paşa bu cevaba pek sevi-nir ve bir dahaki gelişinde küçük İsmet'e bir çift çizme getirir.

İşte, ilk kez altı yaşında ayağına geçirdiği çiz-me, İsmet İnönü'nün hayatında daima önemli bir rol oynamıştır.

Savaş yıllarında, Demokrasi devrinin buhranlı dönemlerinde ve hattâ CHP. Kurultaylarının karışık anlarında dahi, İnönü'nün sık sık kullandığı bir cüm-leden bahsedilir:

— Mevhibeee, çizmelerimi getir!

(Devamı var)

Evet, biz de dağıtıyoruz

ÇAY KUPONU

Çay taban fiyatlarının düşük tutul-ması üzerine Rize bölgesinde dört yap-rak yerine beş yapraklı çayların da —bundan önceki yılların aksine— Tek-el tarafından satın alınması yüzün-den, piyasadaki çayların tadı bir hayli bozulmuş bulunuyor. Tadı bozulmamış çay içmek istiyorsanız bu kuponlardan onbeş adet biriktiriniz. Eğer hâlâ çay-ının tadı düzelmemişse, o zaman ka-bahat sizde değil, çaydanlığınızdadır.

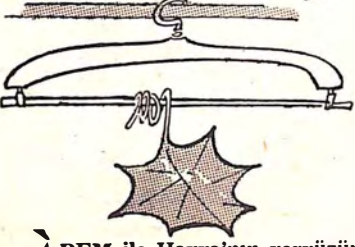

AY KUPONU

Eğer Personel Kanunu yılbaşına ka-dar çıkar ve sizler de sayın milletvekil-lerimiz gibi zamlı tarifieden maaş ala-bilirseniz, Yeşilköy Hava Alanından haftanın her cuma günü Ay'a dolmuş seferleri yapılacaktır. Bu dolmuş sefer-lerine sadece iş ve işçi Bulma Kuru-mundan Ay'da oturma ve çalışma izni alarak pasaportlarına özel birer dam-ga vurduranlarla yukarıdaki kuponlar-dan 726'sar adet biriktirenler katılabil-ecektir. Ay kuponlarını biriktirmekte acele ediniz.

Gardrop acısından insanlık tarihi Sulhi Dölek

ADEM ile Havva'nın yeryüzünün en tatlı günahını işledikten sonra kapıldıkları ayıp duygusu yüzünden asma yaprağıyla başlat- tıkları örtünme, bugüne dek türlü biçimlerde süregelen. İnsan- oğlu bazan az, bazan çok, bazan utancından, bazan soğuk yüzünden bir şeyler giymiş... Bazı şanslı ev köpeklerini, insan kılığındaki hay- vanları falan bir yana bırakır ve de bazı şanssız hayvanlara zorla kabul ettirilen eyer, semer, palan, boyunduruk gibi nesneleri giye- cek saymazsanız «giyinme», insanları hayvanlardan ayıran bir özel- lik olarak ortaya çıkar.

Henüz dokuma sanatı yokken, hayvan postlarından yararlanı- lırmış. Bu giyecek türü şüphesiz bugünkülerden daha kullanışlıydı. Tutukluk yapacak fermuarların, çözülmesi gereken düğmelerin ol- mayışı, soyma ve soyunma işlemlerinin uzamasını önliyordu. Zaten o zamanlar yeryüzünde bir avuç insan vardı. İnsanoğlu kâinata hâ- kim olacak bir uygarlık kurabilmek için çoğalmak zorundaydı. Do- ğum kontrol haplarının bulunmayışı yanında giyimdeki basitlik de bu amaca yardımcı oldu.

Giyinme kimi zaman yılların akışına paralel olarak, kimi za- man da ters yönde bir gelişme göstermiş. Söz gelimi onaltıncı yüz- yıla kadar kapandıkça kapanmış kadınlar. Öyle ki o sıralar çocuk- lar kadınların iki bacaklı olduklarını bile bilmezlermiş.

Gün olmuş, kadın gövdelerinde örtülecek yer kalmamış. Doku- ma tezgâhının sonuna ulaşan mekik ne yapar? Geriye döner... Ye- nilik arayan Havva kızları açılmaya başlamışlar kapatacak yer kal- mayınca. Bu takdire değer davranış göğüslerden başlamış. «Dekolte» adı altında yirminci yüzyıl başlarına kadar bütün çılgınlığıyla sür- müş. Gün olmuş yaka açıklığı önde göbeğin altına, arkada kuyruk sokumuna kadar inmiş. (Pencere modasına çılgınlık diyenlerin ku- lakları çınlasın! Balkon kapısından ne haber?)

Dekolte ilgi çekiciliğini yitirince, etekler yerden yükselmeye baş- ladı. Önce ayak bilekleri utangaç bir edayla arzı endam ettiler. Son- ra bir tırmanma hareketidir başladı. Diz boyu, önemli bir aşamay- dı etekler için.

— Dizin üstüne çıkacak mı, çıkmayacak mı?

— Bundan daha kısıtı çılgınlık olur canım!

Bir yanda tartışmalar uzadı, öte yanda etekler kıaldı. Sonunda da anlı şanlı mini etek çağı başladı. Artık etek boyu dizden yukarı değil de belden aşağı ölçülüyor, söyleniyor.

Batının giyimde ric'at ettiği yıllarda, Doğu yılmanmış, kadın vü- cudunda ağız, burun, göz, parmak ucu gibi örtülecek nice yerler bul- muş. Doğulu kadınlar umacılara dönmüşler. Yaşamak, ferace, kara çarşaf, peçe gibi nesnelerle paketlenmişler âdetâ. Bu ambalaj biçi- ni yer yer günümüzde bile kullanılıyor ne yazık.

Az çok tarafsız bir görüşle şunu söyleyebilirim. Giyinme genel olarak dört amacı yerine getiriyor:

İlkin soğuktan, sıcaktan falan korunmak, ikincisi erkeklerin kıs-

— Yeni bir moda: Pencere. —

RÖNTGENCİ!

kançlık duygularına hizmet etmek, sonra gösteriş merakı ve bir de kusurların gizlenmesi...

Kusurların gizlenmesi denince sinir bozucu şeyler geliyor aklı. Kat kat jüponların, dantelli çamaşırların, üstüste giyilen elbiselerin —çok şükür çağımızda yok bütün bunlar— altında kalan kadın vü- cudunun gerçek şeklini kim kestirebilir? Evlere şenlik, yakın çağa kadar bir de çelik korseler kullanılmış. Yüzon kiloluk levent ya- pılı bir cinsi lâtif bu yardımcıları sayesinde sürâhi endamlı bir taze halini alamaz mı yâni? Günümüzde de maksî etek denen komünist icadı, kumaş yapımcılarının çıkarlarından başka bacaklarını beğen- meyen hatunlara da hizmet etmiyor mu?

Dikkat buyursanız, yazının başından beri hep kadın giyimini ele aldım. Tarihin bütün çağlarında erkek giyimi ikinci plânda kal- mış da ondan. Bunun da iki nedeni var bence... Birincisi, kadın vü- cudunda örtülmesi gereken üç önemli nokta varken, erkek vücudun- da bu sayı sadece bir... İkincisi ise; kadınlar istedikleri kadar «Er- keklerle eşit haklar isterük!» diye bağırırlar, zaten erkeklerden üs- tün durumdalar. Giyimde de böyle bu, her şeyde de...

Kadın giyimi söz konusu olur da el kadar bir kumaş parçası unu- tulur mu hiç? İpekli, naylonu, kenarları dantelli olanı, beyazı, renk- lisi, paçalısı kısaca her haliyle önemli bir giyim eşyasıdır bu. Mak- si tutunmaya başlayınca kadınlar gereksiz bulduklarından olacak, nezkür nesnenin satışlarında bir düşme görülmüş. Yapanlarla sa- tanlar düşsün.

Giysi denilebilir mi, denilemez mi bilinmez, bekâret kemeri de- nilen bir namus sigortasına rastlıyoruz tarihte. Demir, çelik gibi sağlam malzemeden yapılır ve söz gelimi savaşa giden kocanın gö- zünün arkada kalmamasını sağlarmış. Adamlar «Anahtarı bendedir!» diye düşünüp gönüllerini ferah tutuyorlardı zahir. Bekâret kemeri- nin kullanıldığı çağlarda birçok çilingir mutlu yıllar yaşamış olmalı... Bazı demirciler de kendilerine ismarlanan kemerin bir anahtarını kışkanç kocaya verirler, ikinci bir anahtarı da kadına büyük para- lar karşılığı satarlarmış. Bunların yanı sıra, anahtarı yanında gö- türen kocanın savaşta ölmesi yüzünden bu demir külodu ömürleri- nin sonuna kadar taşımak zorunda kalan kadınlara da rastlanırmış. Zavallılar!...

Moda denilen anka kuşuna gelince... Hani dülümüzde «Tilkinin geçtiğini aramam ama yol olur» diye güzel bir söz vardır. İşte bu- nun gibi, bir kadın yeni bir şey yapıp sırtına geçirir, bir başkası da onu taklit ederse emin olabilirsiniz ki kısa sürede binlerce kadın bu yeniliği benimseyecektir. Giyim alanında akımlar böyle meydana geliyordu önceleri. Bu durumu gören bazı açığözler de sun'i akım- lar yaratarak para kazanma yolunu buldular. Böylece diller, mo- da-modacı sözcüklerini kazandı. Gelgelelim toplumların tavan ve ta- ban seviyeleri arasındaki fark yüzünden herkes aynı modayı izleye- miyor. Kimi Dior'dan giyinirken kimi yama üstüne yama modasını benimsiyor.

Giyinişin toplumların ekonomik, ahlâki, kültürel seviyelerini yan- sıtmasının yamsıra önemli olan bir nokta da kişilerin kesesal du- rumlarını belirtmesidir. Kabul edersiniz ki bir yiyeceğin nazik gö- beği paçavralara sarılamaz ve de bir gariban, İngiliz kumaşından el- bise diktiremez. Elbise bir çeşit kartvizit sayılabilir. Bu yüzden dünya bir çıplaklar kampına dönmedikçe herkes kimin kim oldu- ğunu ilk bakışta anlayacaktır.

Seksenlik baba, oğluna kız kaçırdı. — Gazeteler —

Sulhi DÖLEK

GAZLI YARDIM

Vedat Saygel

DEVALÜASYON, ezici vergiler, bunaltıcı zamlar, ansızın piyasadan yok olan mallar, birkaç saat içinde nakli cüzdan eyleyen milyonlar...

Bir elimde şekerinden yağına, sirkесinden tüp gazına varıncaya kadar sıralanmış uzun bir liste, bir elimde «Yok» lar pazarında bulmayı başardığım, düne kadar 825 kuruşa satılırken, yeni ayarlamalardan sonra 17.50 liraya aldığım bir kutu yağlı boya, «Şimdi avuç dolusu para saydığım şu mübareği kapılara mı vurursun, bankaya yatırıp vâdeli bir hesap mı açtırırın?» diye düşünürken burun buruna geldik, birbirinden yol isteyen taşıtlar gibi ikimiz de aynı anda öttük:

— Vaaay!...
— Vaaaay!...

Ummadığım bir anda karşıma çıkmasına sevinmekle beraber, bir tuhaf oldu içim. Hani bazı insanlar onüç rakamının uğursuzluğuna nasıl inanırlarsa, önlerinden bir karakentinin geçmesini nasıl iyi saymazlarsa, gözlerinin seylirmesini hayra yormazlarsa, ben de Raif'i görünce hemen hemen aynı duygulara kapılıyorum. Sinamışımır çünkü. Yerden birer gibi karşımda türedi mi, toplum tansiyonunda bir yükselme var demektir. Hiç şaşmaz. Garanti ya millet çaresizlikten ne yapacağını şaşırmıştır, ya geçim sıkıntısı sabır bardağını taşımıştır. O da, yardımsever ülkeler tarafından yükselen tansiyonu düşürmek, halkın dikkatini bambaşka yönlere çekmekle görevlendirilmiş bir kurtarıcıdır sanki.

Oysa iyi çocuktur, hoş çocuktur. Herkesi özendirecek güzellikte giyinmesini bilir, konuşmasını bilir, gönül almasını bilir. İnce zevklidir. Sırtındaki gömleğin, boynundaki kravatın, ayağındaki ayakkabının bir benzerini arasanız bulamazsınız.

Sonra tek yerden de giyinmez. Elbise İngiliz'se, ayakkabılar İtalyan'dır. Kravat Fransız'sa, kol düğmeleri Alman'dır. Kullandıklarının içinde bir kendidir yerli olan. Onun eskilerini alabilmek için arkadaşlar arasında az yarışmazdık...

Yine tiril tiril karşımda. Verdiği kaval uzunluğundaki Amerikan sigarasını dudaklarımla arasına sıkıştırdım, ceplerimde kibrit ararken, «Fırt» diye bir ses duyuldu. Avucunun içindeki göz alıcı güzellikteki çakmağın alevi tutuşturdu sigaramı.

— Ooo, dedim hayranlıkla, ne güzel çakmak bu böyle.

Güldü:

— Hoşuna gittiye al sana veriyim.

Hoşa gitmek ne kelime... Bayılmıştım! Hem çakmağa, hem Raif'in cömertliğine:

— Sahi mi?

— Valla... Aldığım fiyata vereyim istersen... Otuzbeş liraya geldi bana. Devalüasyondan önce almıştım.

— Otuzbeş liraya mı?... Hem de gazlı çakmak...

— Bugün vergisiyle, zammıyla yetmiş liraya alamazsın.

— Elbette alamam.

Verdiğim parayı saymadan cebine atıp, uzattı çakmağı.

Gitse ya... Gitmiyor ki, boyuna şuradan buradan söz açıyor. Evdekileri soruyor, arkadaşları soruyor, onlar bitince kendinden söz ediyor. O konuştuğça içim eriyor benim. Ah bir gitse... Şöyle gözden bir kaybolursa...

Ne vergilerin, zamların, ne de arayıp da bulamadığım malların üzüntüsü kaldı içimde... Yurdun dört bir tarafında pahalılığı protesto yürüyüşleri yapıyorlar. Yapılırsa yapılırsa bana ne? Esnafı tüccarı ellerindeki malı yeni vurgunlar için

saklıyormuş. Saklasın kimin umurunda? Son ekonomik kriz nedeniyle birçok iş yerinin kapıları kapanıyormuş. Kapansın yahu... Ham maddeyi ben mi yurt dışından getireceğim yâni?

Ah bir yalnız kalsam... Yalnız kalsam da Raif'ten yok pahasına aldığım şu güzelim gazlı çakmağı doyasıya bir çaksam...

Sonunda konuşması bitmiş olacak ki, elini uzattı:

— Yengeye selâm.

— Peki, peki aleyküm selâm.

Bir elim cebimde, ha bre gazlı çakmağı okşuyorum.

— Yolun düştükçe sen de uğra...

— Haydi git yohu, uğrarım elbet

iki adım attı, durdu:

— Haa, bu çakmağın nasıl kullanılacağını biliyor musun?

— Elini uzatmış, çakmağı bekliyor.

— Bilmeyecek ne var? diye ittim elini. Çakarım, yanar.

— Alev ayarlaması...

— Ayarlarım kardeşim, aaa...

— Gaz vermesi, gaz kesmesi...

Ulan Allah kahretsin, çakmak mı veriyorsun, araba kullanmasını mı öğretiyorsun teres!

Neyse, çekti gitti! Bir elimde çakmak, bir elimde boya kutusuyla sigara paketi, fiyaka yapacak tanıdık arıyorum. İlk selâm verene uzattım paketi. Sigara kullanmıyormuş adam.

— Hatırım için alın bir tane, diye ısrar ettim, aldı.

Fora ettim çakmağı!

— Teşekkür ederim, sonra içerim, diye sigarayı cebine sokup yürüdü.

Sigara içtiğini bildiğim bir başka tanıdık:

— Karnım aç, diyerek sigarayı da almadı.

Üçüncüsü sigarayı aldı da, benden atık davranıp kendi çakmağı ile yaktı.

Anlaşılan bizim çakmağı kullanmak için kimini sigaraya alıştırmak, kimini de çakmak çıkartmasını diye ellerini tutmak gerekecekti.

Hayâl kırıklığıyla umut karışımı bir duyguyla daldım mahalleye. Baktim, milletin saç sakal bırakması yüzünden gününü mahalledeki işsizlere politik ve ekonomik konferanslar vermekle geçiren yaşlı berber kapının önüne attığı iskemleye çökmüş, düşünüp duruyor. Selâm kelâm etmeden soktum sigarayı ağzına, bastım çakmağın çark tırtılına, yakabilene aşkolsun! Kivircim çıkıyor da alev vermiyor! Elimini üzerine eğilip beklemekten canı sıkılan adam çaktı kibriti:

— Gazı bitmiş olmasın?

— Yok yahu, dedim, ne bitmesi...

Daha yeni aldım.

Sağına soluna baktı:

— Sen bunu sobacı Galip'e göster, dedi. O böyle şeylerden iyi anlar.

Sobacı Galip, bir sokak yukarda... Daha ben gidene kadar bizim çakmağın namı gitmiş.

— Bu mu? dedi.

— Bu...

— Neresinden yanıyor?

— Şu tırtıllarından her halde...

Başladı takım sandığını karıştırmaya:

— Birader her tarafı da bakalit.

Çekiç keski vurmayla gelmez ki... Güzel de üstelik. Sen bunu en iyisi Hamza'ya göster. Hava gazı tesisatına, musluk tamiratına falan eli yatkındır onun.

Koştum Hamza'nın bütün gününü pişpirik oynamakla geçirdiği kahveye. Millet toplanmış bizim çakmağı bekliyor.

— Ver bakayım.

Verdik çakmağı Hamza'ya...

— Helâl olsun heriflere, dedi. Hem de Fransız malı... Nesi var bunun?

— Bilmem, diye dudak büktüm Yanmıyor.

Bir iki çaktı, yakamadı:

— Kimden aldın?

— Raif'ten...

— Hangi Raif'ten?...

— Bizim Çıtkırdım Raif'ten...

Kahveci:

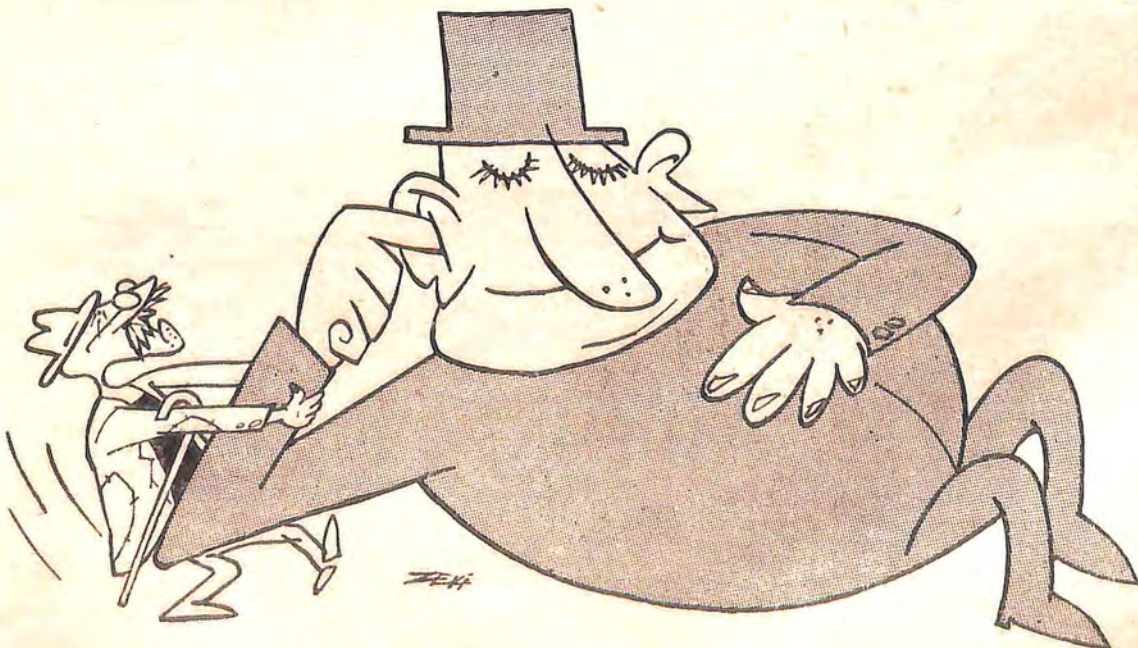
— Boşuna uğramayalım öyleyse, dedi. O oğlanın eline ne zaman altı tika bir şey geçse tutar sana satar.

Kahvecinin bıraktığı yerden Hamza devam etti:

— Sen de kimsenin başka derdi düşüncesi yokmuş gibi getirir, milletten yardım istersin. Birbirine geçme halkalardan meydana gelme yüzüğü hatırlıyor musun?

Nasıl hatırlamazdım? Bazı yardımsever ülkeler tarafından görevlendirilen bir kimse olduğumu ilk o olayda anlamıştım zaten. 1946-47 yıllarıydı. Memleketteki siyasi ortam karışıkça karışmış, sınırlar gerilmiş, milletin sabrı iyice taşmıştı. Bir tek soru çengelleniyordu kafalarda: «Sonumuz ne olacak?»

Milletin canından bezdiği o günlerde elinde beş halkadan meydana gelmiş bir yüzükle çıktı karşıma. Halkaları dağıttı birleştirdi, dağıttı birleştirdi, sonunda dağınık olarak, «Al, senin olsun» diyerek bana verdi. Sen misin alan? Uğraş Allah uğraş halkalar toplanmaz. Ara Allah ara Raif bulunmaz! «Bir de ben de neyeyim» diye eline alan dertleri ni unutuyor, uykuları kaçıyor! Yüzüğe kendinizi bir veriş verdik, ik-

Emekliler sesini duyuramıyor. — Gazeteler —

tidar değişikliğini başkalarından öğrendik. Meğer seçimleri DP. kazanmış, memleketle demokrasi gelmiş de haberimiz yok!

1955 yıllarındaki para bunalımında küçük bir sustalı çakıyla yine karşımda buldum Raif'i. Bu kez Çin koştumtu yardımımıza. Çin yapısı sustalıyı birkaç açış kapayıştan sonra, «Al, senin olsun» diye vermişti bana. Getirdik mahalleye. Haydi bakalım gücün yeterse aç!

1959'da memleket ayaklanırken Amerika koştumtu imdadımıza. Tabii yine Raif'in aracılığıyla. Elinde içi birbirine geçme kareciklerle dolu, birden otuzüç kadar numaralı avuç kadar bir çerçeveyle karşıma dikildi, «Al, senin olsun. Boş zamanlarında bu numaraları sıralarsın» diye bana verdi.

Ne boş zamanı... Mahallece bütün zamanımızı verdik, yine de beceremedik.

Bu kez Fransız malı bir çakmakla oyalamaya çalışıyorduk bizi.

Yakmayı bir türlü beceremeyen Hamza:

— Sen bunu önce bir çakmakçıya göster de, yanacak gibiyse uğraşalım, dedi.

Çakmak tamircisi çok. Götdürdüm birine. Adam bastı yandı, bastı yandı, sağını solunu temizledi:

— Borcun bir beşlik, dedi.

Üç beş adım yürüdüm, meretin yine inadı tuttu. Çak çak yanmaz!

Gösterdiğim bir başka çakmakçı, ikibuçüğümü alıp:

— Bir şeyi yok, dedi.

Bir şeyi olmayan çakmağı aldık, yak yakabilirden! Bir meşgale ki, eşi emsali yok. Mahallelinin beyni yıkandı sanki. Kimsenin umurunda değil para darlığı, vergiler, zamlar... Bizim çakmağı yakmak için gün boyu didinip duruyor adamlar. O mübarek de çakmakçının eline geçti mi yanıyor, bize geldi mi sönüyor! Her yanımda da en azından bir beşliğimiz gidiyor!

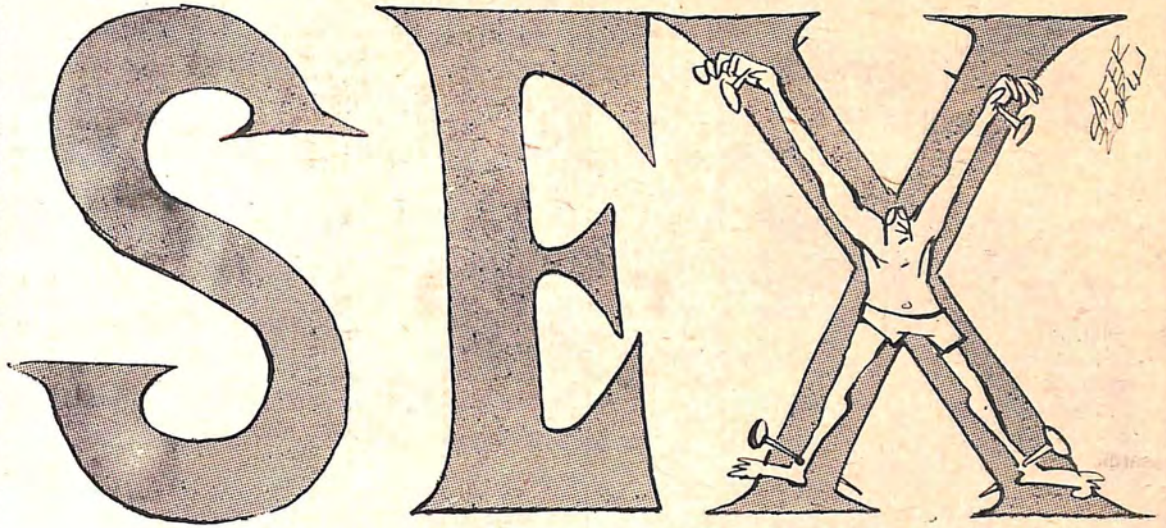
Geçen gün iyi bir tamirden geçirmek için her gün bir beşliğimi alıp bir sigaramı yakan çakmakçıya giderken Raif çıktı karşıma yine:

— Hani gelecektin vefasız? dedi.

— Aradım ama evini bulamadım, dedim.

— Dur, adresimi yazayım, diyerek elini iç cebine attı, görenin içini eritecek güzellikte bir dolmakalem çıkardı.

Amerika'da kadınlar sex grevi yaptı. — Gazeteler —

Yazısız

Bilinç dışı bir hayranlık nidası çıkarmış olacağım ki:

— Beğendinse al, senin olsun, dedi.

İçim eridiği halde irademi yerdim:

— Yoo, arkadaş artık gözüm açıldı, dedim. Üste para da versen almam!

— Sen bilirsin, diyerek yürüdü.

Bir kaç adım atmıştı ki, durdu birden:

— Yahu, dedi o gün bir terslik vardı üstünde. Çakmağı aldın da, nasıl yanacağını nedense sormadın. Üstelik söylediklerimi de dinlemedin. Nasıl, memnun musun bâri?

Bir sigara kendi dudağına sıkıştırdı, bir sigara bana verdi, elimdeki bir sigarayı beş liraya yakan çakmağı aldı, tırtıla bastı, parmağını tırtılın altındaki bakalit damağa dayadı, bizim namussuz «Firt» diye yandı!

Tekrar uzatırken:

— Parmağını kaydırıp, burada tutacaksın, tamam mı? diye uymaydı da unutmadı.

Şimdi İstedğim zaman çakmağı yakıyorum ama, belki uğraştırır diye artık Raif'ten selâm bile almıyorum.

Vedat SAYGEL

Deve-losyon ne demektir?

B U sırada hangi esnafa uğrarsanız uğrayınız, tarifesinde bir miktar değişiklik yaptığını görürsünüz.

— Yahu bu ne hal?

— Ne yapalım beyim; malûm, hükümet deve-losyon yaptı!

Bu ne biçim deve ve bu ne biçim losyondur ki, kokusu pek fena çıkar.

Tezgâhın başına varırsınız. Bakarsınız, değişiklik müthiş...

— Aman, daha dün yüz kuruştunun tanesi, bugün yüzelliye satıyorsunuz?!

— Efendim, deve-losyon!..

Hay, boynunu altında kalsın bu devenin!..

— Kardeşim, şu elindeki eski mal, nasıl pahalandırırsın bunu?

— Canım isterse al. Deve-losyondan haberin yok mu senin!..

Bir başka malın önüne gelirsiniz:

— Amanın, ne bu böyle?..

Satıcı güler:

— Deve-losyon beyim!..

Deve görmüşlüğümüz var ama böyle bilmem kaç hörgüçlüsünü ve hele losyonlusunu hiç görmemiştik...

Bir okuyucum soruyor:

— Devalüasyon ne demektir?

Bir zamanlar memlekette Anayasa için plebisit yapılacaktı. O

zamanın muhalifleri muzipçe bir taktikle ortaya çıkıp: «Bu plebisit bir ortodoks papazı olup gayetle gaddar bir adam olup kızıl sakallı Makarios bile yanında zembem suyuyla yıkanmış gibi kahr» dedilerdi.

İster misiniz, şimdiki muhalifler de fırsat bu fırsattır deyip: «Devalüasyon bir katolik ruhanisi olup...» diye ortalığı karıştırmaya kalksınlar...

Oysa «devalüasyon» çok iyi bir kimse olup küffar ile de bir ilgisi bulunmamaktadır.

Şimdi gelelim okuyucumuzun sorusunun cevabına:

Aslında «devalüasyon» mürekkep bir kelime olup «deve» ve «losyon» kelimelerinin birleşmesinden meydana gelir.

Deve, bildiğimiz devedir. Meczâzî anlamda «bir şeyi ortadan kaldırmak» demektir. (Bak: Süleymaniyeli Sait El Bubarî'nin Kamusu Osmanisi. Sayfa 347. Deve yapmak).

«Losyon» ise ruh, uçucu madde mânâsına gelir. Yâni kısacası «Deve-losyon» demek, paramızın mevcut değerinin dış pazarlarda deve olması; ruh gibi, esans gibi, losyon gibi uçup gitmesidir.

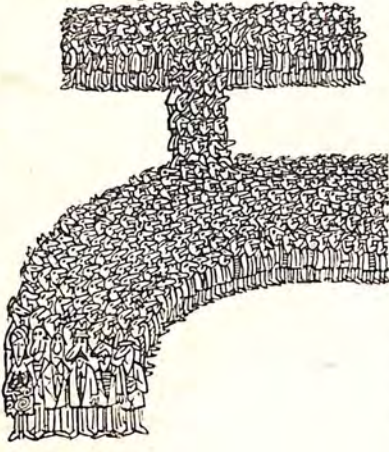
Şimdi anlaşıldı mı efendim?

Siyami ÖZEL

— Bırak dikizlemeyi de kemeri sık... Bu yaptığın Devalüasyona aykırı!..

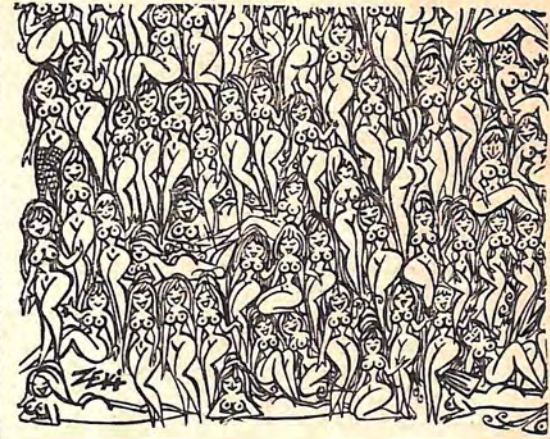
«BULAN KAZANIYOR»

No. 1 — Bu kalabalık ne bekliyor?
1 — Su bekliyor.

No. 2 — Bu konuşmalar yanlış yere yazılmıştır. Sözlerin asıl yeri neresidir?
2 — 1. ile 4., 3. ile 2. nin yazıları yer değiştirecek.

No. 3 — Aramızda bir erkek var. Acaba nerede?
3 — Sol alt köşede «Zeki» imzası.

YEDİ

PAZARTESİ

Bir gezinin özeti

Hazırlanışı uzun süren haftalık bir dergi olmamız nedeniyle günün- de işleyemediğimiz bir konuyla baş- layalım haftamıza:

Yugoslav dostlarımız umduğumuz- dan da açıkğöz insanlarmış meğer.

Önce, ninelerimizden kalma «Üs- küdar'a gider iken» şarkısı için «Bi- zimdir» diye direndiler.

Ardından, ünlü Üsküdar kebabını «Millî yemeğimizdir» diye masaya getirdiler.

Neyse vaktinde uyandı da bizim- kiler şarkısını, kebabını bağışlayıp, Üsküdar'ı vermeden geldiler!

SALI

Anket

Üç Arap bir araya gelirse ne ya- par?

Uçak kaçarır.

Üç Güney Amerikalı bir araya ge- lirse ne yapar?

Diplomat kaçarır.

Üç İsviçreli bir araya gelirse?..

Saat kaçarır.

Üç Lübnanlı bir araya gelirse?..

Altın kaçarır.

Üç İranlı bir araya gelirse?..

Esrar kaçarır.

Peki, bir soru daha:

Otuzüç milyon Türk bir araya ge- lirse?..

İnanın ne uçakta, ne altında, ne saatte gözü vardır.

Onlar sadece kendi huzurlarını kaçarır!

ÇARŞAMBA

Bitti işte!

1971'de yapılacak Akdeniz Olimpi-

yatlarına tâlip olduk ya?... Çıkarma- dık güçlük bırakmadılar.

Önce, «Yeterli tesisleriniz yok» dediler, yerini, plânını hazırladık.

«Bu büyük işe yatıracak paranız yok» dediler, ondan bundan borç al- dık.

«Bu kısa zamanda olacak iş değil» dediler, hemen temelini attık, beto- nunu döktük, tribünlerini yaptık.

Yetmedi, uzaktan uzağa, «1971 yı- lına kadar bitmez de bitmez!» diye başladılar moral bozmaya...

Tartışıp dursunlar bakalım: «Bi- ter mi, bitmez mi?»

Bal gibi biter! Hem öyle zamana, paraya da ihtiyaç yok. Evelallah bir kıvılcım yeter!

PERŞEMBE

İskele yokluğundan...

Büyükada vapuru, paniğe kapılan yolcuların bağırışına çağırışına al-

No. 7 — Bu resmin tek hatası ne?
7 — Memurun saat tam dokuz başı yapması.

O KURLARIMIZIN büyük bir Yarışmamız sonuçlanmıştır. 1. olan cevapların doğruları tas- Bu doğru cevaplar arasında çekile- cak okurlarımızın adlarını gelece- «BULAN KAZANIYOR» Yar- şanslar dileriz.

Hakkını

Amerika'ya değil
Rusya'ya değil
Almanya'ya değil
Hakkınızı helâl edin
Ölüme gidiyorum
Ay'a değil...

Elveda ey dostlarım, düşmanlarım!
Elveda ey kazını götüğüm!
Elveda ey hatunum, kızanlarım!
Elveda ey ardınca gittiklerim!
Elveda ey gülenlerim, ağlayanlarım!
Elveda ey ismini unuttuklarım!

Kefenim hazır
Cep falan yaptırmadım;

İssiz sokağa saptı kadın,
On adım gerisinde,
Yine o hızlı delikanlı,
Kadın hızlandı, genç hızlandı.
Hani, Allah var,
Kadın pek yüz vermiyordu ama,
Kalçaları, «Gel, gel» diyordu sanki...
Oğlan, zamane genci,

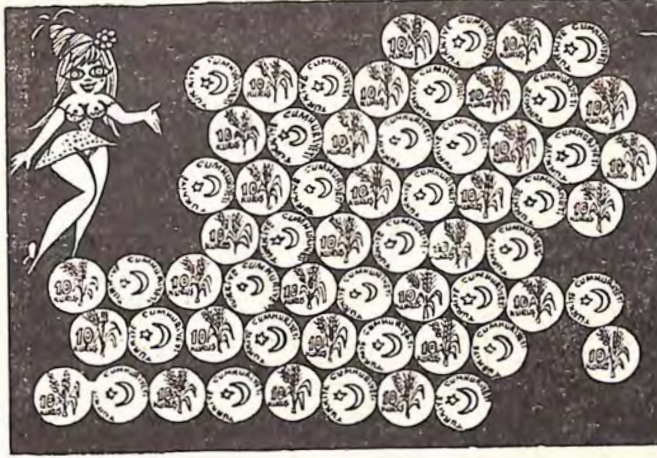
— Ne mi yapıyor?.. Görmüyor musun şekerim, adam uyutuyor!

arışmamızın sonuçları

No. 4 — Bu politikacı ne atıyor?

4 — Palavra atıyor.

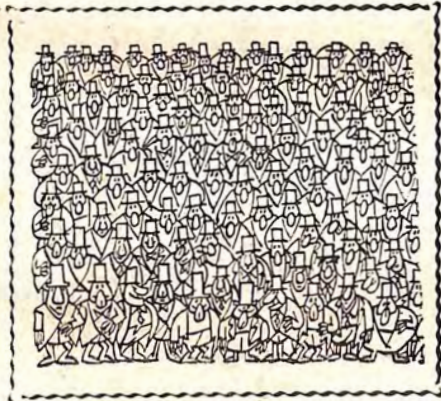
No. 5 — Burada kaç kuruş var acaba?

5 — Üçyüz kuruş.

No. 6 — Burada bir dişi kedi yaşıyor gizliyor... Bu kedi nerede ve kaç yaşında?..

6 — Ortada, 8 veya 4 yaşındadır.

No. 8 — Bu kalabalık ne bekliyor?

8 — «Kuru kalabalık» dememizi bekliyor.

katıldıkları «BULAN KAZANIYOR» 1970 tarihine kadar elimize geçmiş maktadır.

ra sonucu armağanlarımızı kazana- ızda neşredeceğiz.

na katılan bütün okurlarımıza bol

dırmadan, Yeniköy'de bir lokantaya girmiş.

Son yıllarda nedense iskele beğenmez oldu haspalar. Baksanıza, gözleri neresini tutarsa oraya yanaşıyorlar.

Şilepler karaya...

Tankerler yalıya...

Küçük tonajlılar lokantaya!...

CUMA

Uyarı ve şikâyet

Demirel ısrarla milleti uyarıyor: «Zam yapan esnafı, tüccarı şikâyet edin.»

Bunu isteyen koskoca bir Başbakan olur da durulur mu?

İsteğe uyup edelim: Efendim, tiyatrlara zam yapan ne esnaf, ne tüccar... Bizzat başımızdaki iktidar!

Oh, biz şikâyetimizi ettik, kurtulduk. Şimdi ne yapacağımızı hükümet düşünsün.

CUMARTESİ

Tevekkeli değil

Yurda dağılan Bakanlar, hükümetin aldığı ekonomik kararları halk önünde savunmak amacıyla sıkı bir çalışmaya giriştiler. Bunlardan Turizm ve Tanıtma Bakanı Elâzığ'da, «Devalüasyon yapılmasaydı, rejim değişikliği olabilirdi» derken, Erzurum'a geçen Devlet Bakanı Bilgin de, para ayarlamasını şu örnekle anlatıyor: «Elbise, milletin bünyesine dar gelmeye başlamıştı. Rahat etmesi için biraz genişlettik. Fena mı ettik yâni?»

Fena etmesine etmediniz ya, ah usta, ah! Müşterileri mi karıştırdınız, ölçülerini mi şaşırdınız, ne ise bütün terslik ondan doğuyor işte!

Birader, millet dediğin zaten bir deri, bir kemik. Kumaş da geniş kesilmiş üstelik... Bir de siz genişletirseniz ne olur?

Tevekkeli değil çirçibıl kaldık ortahıkta... Bu gidişle ne sizin provalar biter, ne millet bedenine uygun elbise giyer!

GÜN

PAZAR

Yakıyor ama...

İzmir Hükümet Konağı bir sigara içimlik sürede yandı, bitti, kül oldu; olaya el koyan görevliler hemen raporu verdiler: «Yangının çıkma nedeni: Elektrik kontağı!»

Halkapınar Olimpiyat tesisleri yandı, nedeni: Elektrik kontağı!

Gece yarısı çıkan bir yangında Ankara'nın koskoca bir mahallesi yok oldu, nedeni: Elektrik kontağı!

Allah Allah... Şu mereti biz mi kullanmasını bilmiyoruz, yoksa o mu yanmasını bilmiyor anlayamadık gitti!

Körolası enerjinin kendi bir odayı aydınlatmaya yetmiyor; kontağı memleketi yakıyor!

elâl edin!

Korkmayın...

Vasiyet-namem hazır;

Sakın kavgaya etmeyin!

Toprağım hazır

Sıkıntıya girmeyin.

Cenaze masrafım da hazır

Minderin altındaki çıkında:

Olursa eğer, zammı da içinde

Vergisi de içinde.

Hakkınızı helâl edin

Ey duyanlar, duymayanlar!

İstanbul yolunda

Taşıta biniyorum.

Yaşar Hâdi ÖNDER

İ P

İlk fırsatta iskeleye rampa etti,
Ve heyecanlı bir sesle,
«Yanıyorsun abla» diye inledi.
Kadının hiç gülesi yoktu ama,
Söyle yandan tebessümle bir bakıp,
«Asıl sen yanıyorsun yavrum»,
«Çünkü ben sigortalıyım» dedi...
Fikret YILMAZ

Erkek berberleri «Uzun saç modası bizi aç bırakacak» dediler. — Gazeteler —

— Şunu traş ediver... Biraz sonra gelir alırım!..

HALK EDEBİYATI ERHAN TIĞLI

ÖRNEKLERİ

MİZAH açısından Türk Halk Edebiyatı örneklerine şöyle bir göz atacak olursak gözümüzün önüne, bizi hem düşündürüp hem güldüren, ruhumuzu oya gibi renklendirip, benliğimizi çiçeklendiren sanat eserleri seriliverir birden. Ondan sonra da kimi zaman sigara yerine türkü taşırız dudaklarımızda, kimi zaman da su gibi akıverir benliğimize atasözleri ve deyimler. Kafamızın pasını bil-mecelerle, yüreğimizin yasını mânilerle sile-riz...

Halk Edebiyatı örnekleri, daha çok şiir biçiminde yazılmış masal, efsane, destan, ata-sözü, orta oyunu, karagöz örneklerine de bol bol rastlanır ama bunların büyük bir kısmı ya şiire yakındır ya da şiirle nesir karışık ola-rak yazılmışlardır.

Halk Edebiyatı örneklerinden önce yazar-ları belli olanlara değinelim. Halk Edebiyatı yazarları daha çok şiire önem vermişler ve özellikle şiir biçiminde söylemişlerdir ilham-larını. Şiirler de biçim bakımından «Koşma», konu bakımından ise «Güzelleme», «Koçakla-ma» gibi adlar alırlar. Güzellerin övüldüğü gü-zelleme'den bir örnek verelim. Aşık Ömer'in yazdığı ve bestelenen bir güzelleme'den:

«Elâ gözlerine kurban olduğum
Yüzüne bakmaya doyanadım ben
İbret için gelmiş sayar cihana
Noktadır benlerin dermâdım ben.»

Eğer koşmalarda övülen bir yiğitse böyle şiirlere «Koçaklama» denir. Koçaklamaya ör-nek olarak Dadaloğlu'nun son mısra'ı özdeyiş-leşmiş bir dörtlüğünü verelim:

«Belinizde kılıcımız kırmanı
Taşı deler mızrağımın temreni
Hakkınızda devlet etmiş fermanı
Ferman padişahın, dağlar bizindir.»

Güzelleme ve koçaklama'lar, mizah açısın-dan, konumuzla pek ilgili olmadığından pek fazla durmayacak ve asıl mizaha yatkın olan «Taşlama» ve «Alaycı Destan» lara geçeceğiz. Bu konuda ilk örneği Yunus Emre'den vere-lim:

«Gitti beyler mürveti
Binmişler birer atı
Yediği yoksul eti
İçtiği kan olmuştur.»

Seyranî de uzmandır bu konuda, işte ör-neği:

«Bitmez oldu harmanların eyisi
Hurma tadı verir erik kayısı
Sadrazam etsen eğer seyisi
Ölmüş eşek arar nalin sökecek»

Seyranî'nin iki gözü yaş oldu
Aşk-i Mevlâ cümle derde baş oldu
Kadı mutbağında pişmiş aş oldu
İçerimde fıkır fıkır kayıyor.»

Sümmanî'den de bir örnek verelim gelin:

«Gene tazelendi köhne yaram
Herkesin bir gına arzu meram
Kimse görmez gözündeki keranı
El gözünde çöpi destan ederler»
Görüldüğü gibi dörtlüğün son kısmı ata-sözü niteliğindedir.

Kimi halk ozanları çektikleri dertleri, çile-leri gülerlek karşılarlar ve isteklerini, özlem-lerini yarı şaka yarı ciddi bir biçimde dile getirirler. Sözelilişi Karacaoğlu yemek konu-sunda gönlünden geçenleri:

«Bir ahım olsa da doldursa kazı
Türlü nimetlerle güldürse bizi
Öğlene ege de akşama kuzu

Sabaha kaymaklı bal ister gönül»
diyerek ortaya döker.

Karacaoğlu, yemek istediği kazı yiyebil-di mi, bilmiyorum. Ama Kaygusuz Abdal, di-şinden tırnağından arttırdığı parayla bir kaz almıştır «karı» dan, «boynu da uzun» dur «boru» dan ve de öyle bir kazdır ki «kırk derviş kanın kurudan»... Kaygusuz Abdal, bu kazı yemek hevesiyle kırk gün kaynatır ama kaz gene de kaynamaz, ozanın dertsiz başına dert açar. Verdiği paralara yanarak:

«Kaza verdik birçok akçe
Eti kemiğinden pekçe
Ne kazan kaldı ne kepçe
Kırk gün oldu kaynatırım kaynamaz»
diye dert yanar.

Günümüzün yaşayan halk ozanlarından Â-şık Veysel de bu konuda hayâl kurmadan ede-mez ve her yerin kendine özgü yiyeceklerini sayarak:

«Amasya'nın elmasını
Zile pekmez çalmasını
Sivas'ın da kıymasını
Yesem amma yesem amma

Gezsem de Tokad'ın bağınu
Emlek'in taze yağnu
Erzurum'un yağnu kaymağnu
Yesem amma yesem amma

Konya'nın güzel buğdası
Sivas'ta Çorum'da hası
Ayıntap'ın çiğ köftesi'ni
Yesem amma yesem amma

Mersin Dörtöl portakalı
Maraş'tan da piriç geldi
Malatya'da dut zerdali
Yesem amma yesem amma

Ah İzmir'in kuş üzümü
Çok severim boğazımı
Kazova'nın yaş üzümü
Yesem amma yesem amma»
der ve sözlerini:

Veysel niden sözü savı
Yedin içtin aldın tavı
Gönlümden hayâl pillavi
Yedim amma yedim amma»
diye bitirir.

Halk ozanlarının istekleri, özlemleri yalnız yemek, içmek, karın doyurmak konusunda de-ğildir. Kadın, aşk özlemi konusunda da bir çok şiirler yazılmıştır. Sözelilişi, bu konunun ustası Karacaoğlu, bu konuda:

«Su akanayan yerden suyum yürüsün
Başıma bin yiğit birden derilsin
Herkesliye sevdiceği verilsin
Bir kaşı karaya eş eyle beni»
diye yalvarır Tanrıya.

Ruhsatı ise:
«Yoksulluğu ezberledim nideyim
Verin aşkın bâdesini yudayım»
diye boynunu bükerek, buruk bir özelemler.

Aşık Hüseyin, beylere, paşalara özenerek:

«Dört hatun isterim huri gılgandan
Dört tane de carie kul isterim» der.

Aşık Veysel de:
«Gahı uslu gahi deli
Çirkinleri neylemeli
Bulsam bir gürcü güzeli
Sarsam amma sarsam amma»
dileğinde bulunur...

Halk ozanları bu konuda çok şiir yazmış-lardır, ama bunlar mizahi olmadığı için söz konusu etmiyoruz. Ozanların mizahi istekleri mal mülk, para, giyim eşyası gibi şeylere de uzanır. Bu konuda aldı sazı Karacaoğlu, ba-kalım ne dedi:

«Acep şu dünyada ne kadar mal var
Düşünme Mevlâ'ya Allah'a yalvar
Bir altın saatle bir çuha şalvar
Bir dahi lefirden şal ister gönül»
Şimdi söz sırası Ruhsatî'de. Görelim ba-kalım o ne dedi:

«Halı kilim yastık bir baştan başa
Çifte kandil ruşen olsa dört köşe»
Aşık Hüseyin de şöyle belirtiyor dileğini:
«Sandıktan bin liram hem olsa ayan
Muhammet kullara eğdirmem boyun»

Aşıkımız bu devirde yaşasaydı, agzelişmiş ülkelerin çok gelişmiş kişilerinin bir günde dostlarıyla gazinolarda, pavyonlarda yiyip bi-tiriverdiği bin liracıkla yetinmezdi her halde... Neyse dönelim konumuza.

Halk ozanları şiirlerinde hayvanlardan da söz ederler. Aşık Veysel, etini yemek için kek-lik, binmek için de at diler:

«Alsam Urfa'nın atını
Avlarda keklik etini
Yesem amma yesem amma» der.
Dadaloğlu, kır ata hayrandır:
«At koşu tutmasını çıktığı zaman
Yah kaval gibi yıktığı zaman
At dört kız onbeşe yettiği zaman
Severim kır atı bir de güzeli» der, coşar.

Her güzelde gözü ve de sözü olan Kara-caoğlu da kır atı çok sever, Tanrıya:

«Çok mal vermeden de murat alırım
Bir gök atınan baş eyle beni»
diye yalvarır.

Çiftçi olan Ruhsatî'nin dileği ise:
«Helâlmıdan dört öküz ver Yârabbi
Koşup çifte süremezsem geri al»
mısralarında görüldüğü gibi, çift sürmeye ya-rayan iki çift öküzdür. Öküzü seven bir di-ğer ozan da Pir Sultan Abdal'dır. Hattâ bir şiirinde:

«Koşumdan koşuma gözlerin öpün
İreçberler hoşça tutun öküzü»
öğütünü verir çiftçilere.

Halk ozanları dört ayaklı hayvanlardan başka iki ayaklı olanlardan da çekmişlerdir birçok çile. Bu konudaki deyişleri daha çok «Taşlama», «Yergi» bölümüne girer, ozanlar kendi dertleriyle birlikte toplumun dertlerini de dile getirirler, iyiyi yüceltir, göge çıkarır-ken kötüyü yerden yere çalar yerin dibine ba-tırırlar. Bu konuda gelin Gevherî'yi dillendire-lim bakalım:

«Hey ağalar zaman azdı
Düşmüş il üşer oldu
Küllükte sürünen eşek
Cins atla yarışır oldu
Palas üstünde yatmayan
Bıyığına pala batmayan
Porsuk ardından yetmeyen
Ceylana ulaşır oldu

Evlerinin özü yazı
Yazılır turnası kazı
Yaşına yetmedik kuzu
Koç ile vuruşur oldu

**Gevheri der işler hatâ
Katırlar baskındır ata
Olur olmaz maslahata
Çocuklar karışır oldu.»**

Şimdiki gibi eskiden lâiklik olmadığından taassup pek koyuydu. Softalar olur olmaz işlere karışırlar, «İstemezük» diye vaveylâyı koparak mitingler, yürüyüşler yaparlar, ona buna «Günah» damgasını vururlardı (Bugün böyle bir şey yok elhamdulillah!) Hattâ saz çalmanın günah olduğunu, Kur'andan âyetler göstererek ileri sürenler vardı. Ama saz şairleri yollarından dönmemişler, Dertli gibi ozanlar da softalarla alay eden şiirler yazarak, sazın içinde şeytan olduğunu söyleyen softalara «Şeytan bunun neresinde?» diye meydan okurcasına sorular sormaktan çekinmemişlerdir. Paragrafımızı «Dertli» nin bu konudaki ünlü «Taşlama» sıyla belgeleyelim. İşte:

«Telli sazdır bunun adı
Ne âyet dinler ne kadı
Bunu çalan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde

Venedik'ten gelir teli
Ardıç ağacından kolu
Be Allahın sersem kulu
Şeytan bunun neresinde

Abdest alsan aldın demez
Namaz kılsan kıldın demez
Kadı gibi haram yemez
Şeytan bunun neresinde

İçinde mi dışında mı
Bungusunun başında mı
Göğsünün nalcısında mı
Şeytan bunun neresinde

Dut ağacından teknesi
Kirişten bağlı perdesi
Behey insanın teresi
Şeytan bunun neresinde

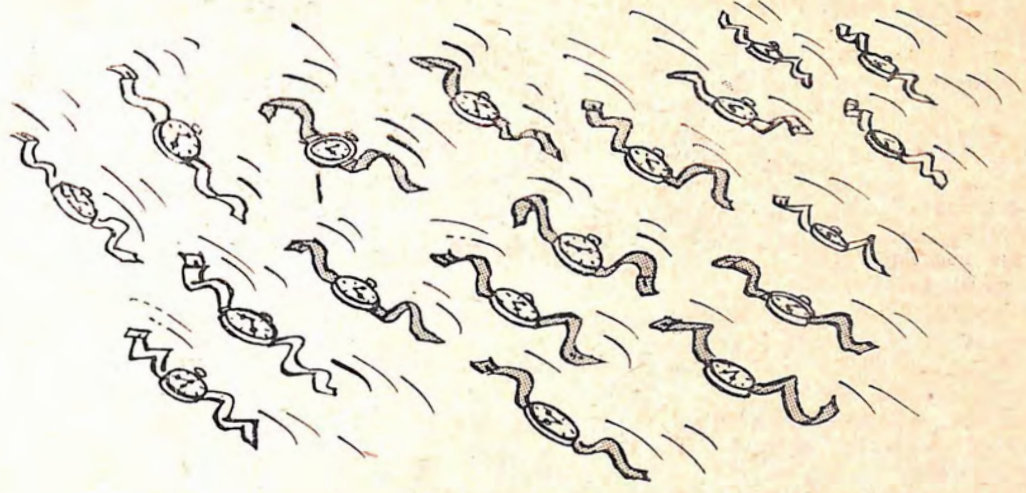

Dertli gibi sarıksızdır
Ayağı da çarıksızdır
Boynuzu yok kuyruksuzdur
Şeytan bunun neresinde»

Kazak Abdal adlı halk ozanı ise gururlu, haddini bilmez, özentili kişilere olan kızgınlığını şu mısralarla ortaya serer:

«Ormanda büyüyen adam azgını
Çarşıda pazarda adam beğenmez
Medrese kaçkını softa bozgunu
Selâm vermeğe dervişan beğenmez

Kaçak saatler Türkiye'ye rahatlıkla giriyor. — Gazeteler —

— Nesli tükenmesin diye avlamıyorlar her halde!..

Âlemi taneder yanına varsan
Seni yanıltır bir mesele sorsan
Bir cim bile çıkmaz karnını yarsan
Camiye gelir de erkân beğenmez

Elin kapısında kul kardaş olan
Burnu sümüklü gözü yaş olan
Bayramdan bayrama bir tıraş olan
Berber dükkânında oğlan beğenmez

Dağda bayırda gezer bir yörük
Kimi tımarlı sipahi kimi ser bölük
Bir elife dili dönmeyen hödük
Şehristana gelir ezan beğenmez

Bir çubuğu vardır gayet küçücek
Zu'mu fa'sidince keyf getirecek
Kırık çanağı yok ayran içecek
Kahveye gelir de fincan beğenmez

Yaz olunca yayla yayla göçenler
Topuz korkusundan şardan kaçanlar
Meşe yaprağını kuyup içenler
Rumeli yenicisi dühan beğenmez

Aslında neslinde giymemiş hâre
İş gelmez elinden gitmez bir kâre
Sandığı gömleksiz duran mekkâre
Bedestene gelir kaftan beğenmez

Kazak Abdal söyler bu türlü sözü
Yoğurt ayran ile hallolmuş özü
Köyden şehre gelse bir Türkün kızı
İnci yakut ister mercan beğenmez.»

Halk ozanları mizahî destanlar yazarak toplumun aksak yönlerini, hem güldürüp hem düşündürerek, belirtmişlerdir Selimi adlı bir ozanın yazdığı «Mirasıyedi Destanı» bu tür destanların en güzel örneklerinden biridir. Ozan bu şiirinde ölen yoksulların malının, iyi kötü demeden nasıl hemencecik talan edildiğini şöyle anlatıyor:

«Gurbet elden geldim malım sormağa
Bunca eşya çanak çömlek nic'oldu?
Ey komşular gelin şer'a durmağa
Köy kadısı kambur Felek nic'oldu?
Bulamadım ciğergâhım eridi
Benim babam bu yerlerde bir idi
O hassadan mintanını şeridi
Eğnine giydiği yelek nic'oldu?
Günde beş on kere yıkar sererdi
Gece anam gündüz babam giyerdi
Sataydım üç beş para ederdi
Yakası yeni yok gömlek nic'oldu?
Bunlar ev eşyası size dediğim
İki sahan bir tencere dediğim
Akşam sabah çorba koyup yediğim
Ağzı burnu kırık çanak nic'oldu?
Arzum kaldı evde kalan sonmağa
Her yedikçe tat verirdi damağa
Karnı tok misafir ağırlamağa
Su verdiğim telli bardak nic'oldu?
Mutfağa fareler ayak basmazdı
Kilere kediler kulak asmazdı
Yaş süğüt dalına vursan kesmezdi
Soğan doğradığım bıçak nic'oldu?
Ağaç çelengine sepet astığım
Çürük yulaf ile ipin kestiğim
Akan yarasına toprak bastığım
Dam üstünde uyuz oğlak nic'oldu?
Komşular bilirler ciümle bu işi
Arpa yemez kırılmıştı her dişi
Kuyruğundan kaldırırdı beş kişi
Odun taşıdığım eşek nic'oldu?
Tarlada ekin yok otlar biterdi
Ocaklığa odun koysam tüterdi
Çakıp tepesinden baykuş öterdi
Ev önünde koca kavak nic'oldu?»

(Devamı var)

Erhan TIĞLI

13

Yeni bir cins balık yetiştirilecek. — Gazeteler —

Yazısız

AŞKIN geometrisini bilmeyenler, öteki derslerden tam numara alsalar bile, ders yılı sınavlarında mutlaka tökezleyip kalırlar.

Çünkü...

Her şeyden önce aşk, bir şekil-çizgi problemidir. İnsanların kafatasındaki kültür ardiyesini, yürü-ğindeki sevgi deposunu ve omuriliklerindeki seks gücünü keşfedecek bir röntgen cihazı icat edilene kadar, şekil ile şemâil, çizgi ile cemaîl, aşk geometrisinde baş köşeyi işgal edecektir.

ŞEKİLLER :

Her kişi ve her dişi bir şekildir. Her şeklin içinde ayrıca birçok çizgiler, kenarlar, açılar, köşeler, çemberler, daireler, küreler, silindirler, paraleller, üçgenler, dörtgenler, çokgenler, kareler, yamuklar ve... pamuklar bulunur...

Örneğin: Diz kapaklardan itibaren topuklara doğru uzanan çizgiler birbirine paraleldir. Diz kapaklardan kalçalara doğru uzanan ve uzadıkça genişleyen çizgiler, yarı çapı 18-20 cm. olan bir dairenin kenarları ile birleşince şekiller geometrik olmak tan çıkar aşkometrik bir özellik taşımaya başlar.

Genç ve güzel bir kadın, hem bir şekildir, hem de bir şemâil.

Yere düşürdüğü mendilini almak için eğildiğinde dizkapaklarını bükmemişse, omuz çizgileri yere paralel olduğu zaman beli ile bacakları arasındaki açı 90 derecelik bir dik açıdır. Parmakları yere değdiği zaman karşımızdaki dik açı, dar açı olur.

Mini etekli genç bir kızı, 5 m. geriden incelediğiniz zaman yarı çapı 15 cm. olan iki güzel dairenin birbirine teğet olduğunu görürsünüz. (Şimdi lütfen pergelinizi açınız. Pergelin sivri ucunu bir noktaya batırınız. Ve birbirine teğet iki dairenin yarı çapına eşit bir hat uzatınız. Defterinizin bu sayfasını açık tutarak beni dinlemeye devam ediniz!)

Efendim, şekil şekil, boy boy, renk renk daireler vardır.

AŞK DERSLERİ :

Geometri

ŞemsiBELLİ

Bu dairelerin alanı, hacmi ve ağırlığı yoksa (Örneğin reklâm takvimlerinde, kartpostallarda, seks albümlerinde olduğu gibi) ellerinizle değil, ancak bakışlarınızla duyabilirsiniz.

Eğer hacmi ve ağırlığı olan daireler ise bunlara aşk geometrisinde Küre adı verilir. Bazıları avuçlarınızı dolduracak boyuttadır. Bazıları ise iki avucunuza bile sığmaz. (Karpuz, kavun, deniz topu v.b... gibi)

Şimdi lütfen yine pergelinizi açınız. Yarı çapı 5 cm. olan bir daire çiziniz. Ortasına uçuk renkli bir karadut yerleştiriniz. Yerleştirdiniz mi? Bravoool... O dairenin biraz üstüne bir daire daha çiziniz!... Tabii onun da yarı çapı 5 cm. olacak ve ortasında uçuk renkli bir karadut bulunacak.

Tamam mı?... Aferiiiin!... Şimdi.. birbiri ile simetrik bu iki dairenin üstünü ipek bir sütyenle kapayınız hayâlinizde.

Ve avuçlarınızla hafiften hafiften yoklayınız. Görüyorsunuz ki bir hacmi ve bir ağırlığı var, dii mi efendim?... İşte bu tip dairelere de Küre denir. (Portakal, greyluft, Bursa şeftalisi, biçimi ve içimi itibariyle bu tip kürelere benzer!)

GEOMETRİK HESAPLAR :

Karı-koca, görünüşte birbirine paralel, gerçekte günün birçok saatlerinde kesişen çizgilerdir. Bu iki çizgiye bir de Metres çizgisi eklenince

meydana geometrik bir şekil çıkar. Bu şekil bazan Eşkenar Üçgen'dir. Bazan da (Metreslerin sayısı çoğalınca) Dörtgen, Yamuk gibi yeni yeni şekiller ortaya çıkar.

Geometrik şekillerin alanlarını ve hacimlerini ölçmek için kullanılan rakamlar ya «Tam sayı», ya da «Kesir» olarak tanımlanır.

Onüç yaşını geçmiş her dişi, onbeş yaşına basmış her kişi bir Tam Sayı'dır. Fakat kayınpeder, ya da kayıvalde, birer Ondalık Kesir'dir. (Kesirlere ve küsurlara aşk geometrisinde pek fazla önem vermeyiniz!)

DÜZEY :

Saçların en kabarık noktasından topukların toprakla birleştiği nokta arasında kalan ve omuzbaşları ile kalçaların eğrisine teğet geçen çizgilerin kapsamı içindeki dişisel yüzeye Düzey denir.

DOĞRU :

Geometride bir doğru iki nokta ile bellidir. Aşkometride «Doğru» nun doğruluğunu anlayabilmek için birbirine paralel binlerce eğrinin «Eğri» liğine tanık olmak gerekir. (Aşkta tanık olmaktansa, sanık olmayı daima tercih ediniz!)

Bir doğruya paralel olan iki doğru birbirine paralel olur.

Örneğin: Leylâ ile Süheylâ, Ali'ye paraleldirler. Bu durumda Leylâ ile Süheylâ aynı koltuğa göz dikmiş kolalisyon adayları gibi birbirine pa-

ralel olurlar. Ve trigonometrik ölçüler içinde anlaşabilirlerse asla kesişmezler ve gül gibi geçinip giderler bir süre.

İZDÜŞÜM :

İz üzerine düşmeye izdüşüm denilir.

Karda tavşan izi belli olur. Keklik izi belli olur. Karda yürüyüp de iz bırakmayan dişiler ve kişiler de vardır. (Kamufraj dersimizde gerekli bilgi verilecektir, şimdiden her şeyi öğrenmek için acele etmeyin!) İz bırakan geometrik canlıların varlığını sezebilmeniz için burun kanatlarınızın cins bir tazi kadar duygulu olması gerektiğini unutmayınız!

Bazı parfümler olgun, dolgun hanımların en şaşmaz ayak izleridir!

Koku en çok ne tarafa sinmişse başı, kolları, boynu, dudakları, yanakları, göğsü, omuzları, o yönde geometrik şekiller meydana getirmiş olabilir. Şu hafif fâvanta kokusu bir genç dulun izidir. Şu baygın leylâk kokusu romantik bir genç kızın... Şu yasemin.. şu menekçe.. şu ter kokusu.. şu çamaşır tozu.. şu naftalin.. şu bilmem ne kokusu... Her biri ayrı ayrı insanın, ayrı ayrı izleridir. Ve iyi bir izdüşümcü, bu izleri de rahatlıkla değerlendirebilir, izlerle birlikte yaşantısını da...

UZUNLUK ÖLÇÜLERİ :

Aşkolojide uzunluk ölçüsü birimi «Dudak» tır. Bir dudak boyuna Dudometre, on dudak boyuna Aşkometre denir.

Genç bir kızın yüzü genellikle 10 Dudometrekare bir alana sahiptir. Otuzluk bir kadının tüm geometrik alanı ortalama 1000 Aşkometrekaredir.

Gönül imparatorluğunun sınırları içindeki dişi gayri menkullerin tapu ve kadastrò durumları aşkometre ile ölçülür.

ÇEŞİTLEME :

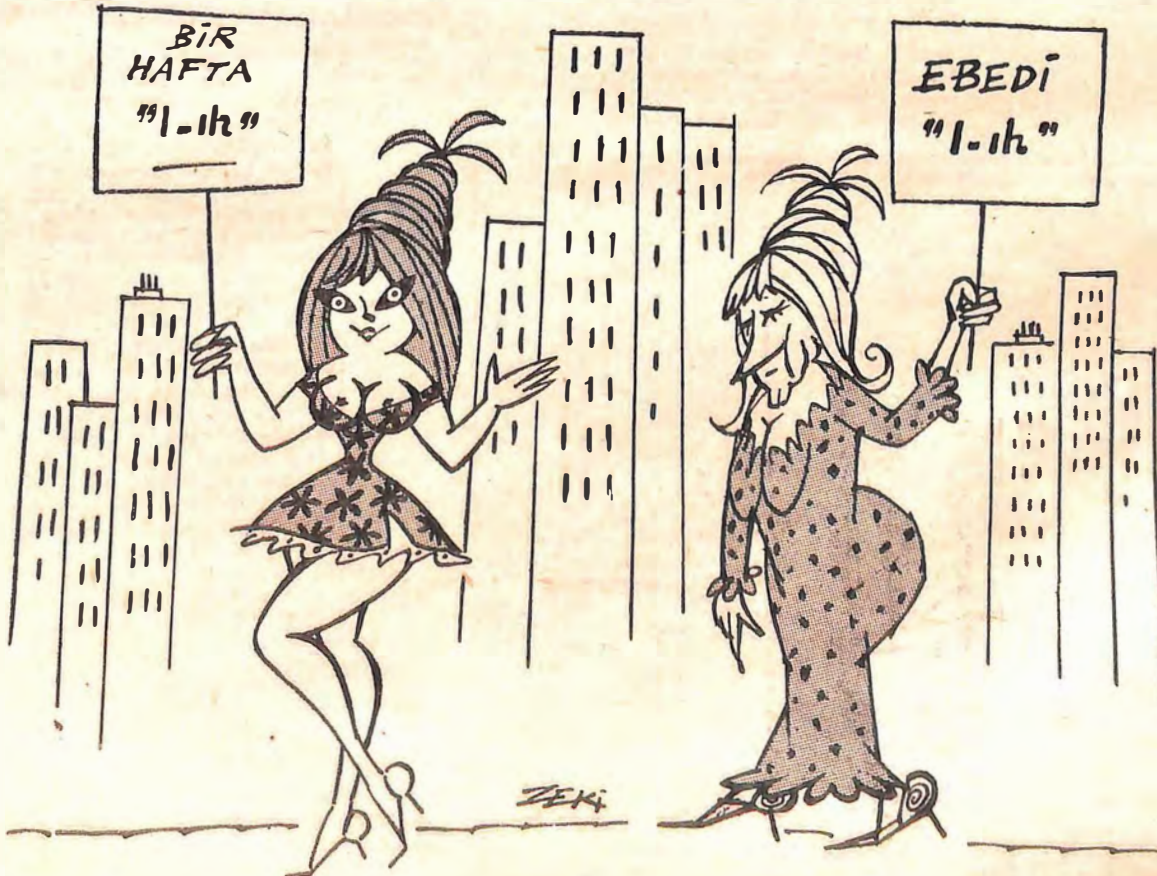
Yatak bir dikdörtgendir. Yastık bir silindir. Üzerinize aldığınız ipek saçaklı örtü, bazan yatay bir dörtgen, bazan çeşitli çizgileri kesişmiş bir çokgendir.

DERS ARAÇLARI :

Minkale, gönye, cetvel ve pergel takımı, genel geometride olduğu gibi aşk geometrisinde de en ilginç ders araçlarıdır.

Özellikle cetvelinizi ve pergelinizi bütün araçlardan daha dikkatle korumayı bilmelisiniz. Pergel takımını kullanmasını bilmeyenler, hele cetvellerini gereksiz zamanlarda kullanmak suretiyle eskitenler, geometrik ve trigonometrik problemlerin çözümünde büyük güçlüklerle uğralar.

Şemsi BELLİ

Amerikan kadınları, bir hafta kocalarına «1-1h» dedi. — Gazeteler —

Akbaba
Haftalık Sıyasî Mizah Mecmuası
SAHİBİ :
Ergin Ortaç
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Kadri Yurdatap
Dizlediği ve basıldığı yer:
Akbaba Matbaası
Sekreter: Selâmi M. Yurdatap
Fiyatı : 125 kuruştur.

Selâhattin'in Lâmbası

12

YAZAN:
SUAVİ SÜALP
ÇİZEN:
SEMİH BALCIOĞLU

SELÂHATTİN GÖRDÜĞÜNÜN RÜYA MI, HAKİKAT MI OLDUĞUNU ANLAMAK İÇİN KOLUNU BİR KAÇ KERE ÇİMDİKLEDİ.

DERDEMEZ IŞIKLAR YANDI...
HEM DE AMPULLAR YÜZ MUMLUK
OLARAK.

— Lan Kemal, bu son fırsat lan, gel kaçak, hadi hem şimdi. Bak... Cebinden bir kесе çı ardı: — İçinde para var. Bizi Angara'ya da götürür, İsdanbıl'a da... İsdersen izmir'e giderik.

Cevap veremedim. Kolordu binasının oraya çıktık, oradan Okalıptüs-lü caddeden Demirköprü'ye vardık. Elini tutuyordum. O da, iyice yaslanmıştı bana.

— Nereye gidiyoruz? dedi. — Baraja. — Adamlar madamlar olur! — Korktun mu? — He... Ben gadın gismiyım, başıma bi iş gelir. — Başımıza iş gelmiş zaten geleceği gadar. — Gurban Kemal, dönek! — İyi madem, köprü'nün altında oturak.

Nehrin kıyısına vardık. Oturduk... — Öpecen mi beni? diye sordu.

Birkaç kez öptüm ama, kalbimin üzerinde sancıyan bir şey var. Kâfesten kaçan kuşun sahibi gibi peşanım...

— Neymiş benim çilem? dedi. — Ya benim? — Hep sebep sensin, alacakdım beni.

— Bırak şimdi bunları. — Getirir mi den beni bi daha buralara?

— Bilmem ki. Senin kalbin ne diyor?

— Getirmez diyor Kemal, getirmez... Akşam çıtlattı, bi halın var ki ondan böyle süğüm süğüm ağlıyon dedi. Ben de önünde babama beddua ettim, ne deyim o babama, beni senin gibi bi dümbüğe verdi, dedim. Gahbe, dedi bana, ben de, ben gahbeysem, sen de benim dümbüğümün işde dedim. O zaman vurdu yumruğu...

Morarmış yeri öptüm. Birden toparlandı Raziye:

— Acıyor mu ki? dedim. — Yok, deâi, ben sana demedim mi, baksana gelen şu itlere, kokuyu aldılar.

— Hadi gidek! Acele adımlarla elektrik santralinin oraya çıktık. Sekiz on berduş, köprü'nün başından bakakaldılar.

— Lan memlekette vedalaşmak da bir mesele be!...

Sular yoluna vurduk. Oradan Kalkköprü'ye... Ayaklarımız pes edinceye dek yürüdük. Nihayet Taşköprü'nün başına geldik. Ağlamaya başladık:

— Filim deelmış meyer hayat, dedi.

Cevap vermedim. Elimi tuttu: — Alasmaladık, dedi.

— Güle güle Raziye, dedim. — Bi daha biribirimizi görür müyük acaba?

Ona da cevap veremedim... Yürüdü gitti. Başörtüsü sağa sola uçuyordu, bir nehrin akış yönüne, bir ters yönüne. Köprü'nün tümseğinde kayboluncaya dek seyrettim onu!...

Eve gitmedim, daha doğrusu gide-medim. Biraderi de ayartamazdım bu gece... Ah şu sokaklar, ah şu caddeler, onlardı arkadaşım... Yürüdüüm bilimsiz... Raziye'yle beraber biraz önce geçtiğimiz yolları tekrar arşınlamaya başladım. Hava-nı kararmasıyla beraber ufaktan bir yağmur yağmaya başladı. Sonra, iyice luzlandı...

Bilimsiz olarak kendimi istasyon-da buldum. Çöktüm istasyon duvarının yağmur almayan yerine. Yağmur, şiddetini artırdıkça artırdı.

Oraları süpüren adam: — Geç, bekleme salonunda hekle!

dedi.

Başımı kaldırıp aptal aptal bak-tım adamın suratına. Ayakımı da süpürdü o ara.

— Nereye gedece sen? dedi.

— Nereye mi?

— He.

— Şey, M. e.

Zıkkımın kökü

MUZAFFER İZGÜ

— Tehirli tren... Üç saat tehirli. Afyon'da yapmış şehiri.

— Afyon'da?

— He... Garmagarişık ora, Afyon dedikleri yer. Her yerden tren gelir. Diyarbekir gecikli mi, Uşak bekler, Uşak gecikdi mi Gonya bekler...

— Bekler?

— He durur bekler. Onbuçuk (22.30) da gelecekti, şimdi birbuçuk da gelecek, gece yarısı. Ulugışla'da etmezse tehirl, neden dersin orda da rampa var, Gardaşgediği...

— Gardaşgediği?

— He, Gardaşgediği... Belki zamanında gelir, bakmışın Gayseri'yi bekler.

— Bekler?

— Hep bekler...

— Ben de bekliyorum.

— Beklemeyip n'edecen ki? Şey, caran var mı cara?

— Yok, içmem ben...

— Hadi hadi, kalk yürü, bekleme salonuna. Paran varsa sahap ol, pek saf bişeye benziyon sen. Hasda mısın?

— I-h...

— Ağzını açına öyle ayran delisi gibi, sinek kaçır. De yürü! Yassak bura.

Doğruldum...

— Şu taraf, dedi.

Oysa ki biliyordum bekleme salonunun olduğu yeri. Adımlarımı sürüye sürüye bekleme salonuna geçtim. Bir süpürgeci geldi:

— Bura iki, dedi, sen üçlüksün üçe geç!

MUTLULUK
DOLU
GÜNLER
SİZİN
OLSUN

Delta Reklamcılık

TÜRKİYE
HALK
BANKASI

Bütün bankacılık hizmetleri için emrinizde olan Türkiye HALK BANKASI, size daha iyi hizmet edebilmek için servislerini - İB M makineleri ile teçhiz etmiştir. Çalışmalarımızda "Emniyet ve Sûret" parolamızdır.

(Basın : 60153 - A - 20220 — 142)

— Belki ikiliğik... — Biz adamı gözünden bilirik.

Üçüncü mevki bekleme salonuna geçtim. Nasıl olsa biraz sonra Raziye de kocasıyla buraya gelecek. Yorgunluk, ümitsizlik, dalmışım. Uykumun arasinda birtakım sesler duydum, iten, kaktıranlar vardı:

— Ee, hemşerim, diyordu biri, bu-ra ötel mi, acık öte get de, biz de çöreklenek.

Uyandım... Gözlerimi açtım. Raziye'yle gözgöze geldim. Yanındaydı kocası. Ayı, ya tanıyor beni tanıma-mazlıktan geliyor, ya da gerçekten tanıyıyordu. Ağlamaklı, usanık ba-kıyor Raziye gözlerimin içine Ada-mın aldırığı yok, burnunu karıştı-rıyor, torbalarını ayaklarının dibine doğru çekiyor.

Yanımdaki soruyor:

— Sen nerye hemşerim? diye.

Cevap vermiyorum, tekrarlıyor:

— Hemşeri nerye dedik?

— Bu tarafa, diyorum.

— Eyi ya, neriye?

— Feyzipaşa'ya.

— N'edecen orda?

Al başına sırmalı heybeyi...

— Çalışacam.

— Burda iş dutamadın mı?

Cevap vermiyorum. Yanındakine, beni gösterip:

— Deneynen konuşur bunlar, di-yor.

Hep Raziye'ye bakıyorum. Her tren sesinde yüreğim hop oturup,

hop kalkıyor. Bir ara kocası kalktı gitti. Bayramlıklarını giymiş. Bay-ramı adamın, haklı... Raziye kaşıy-la gel işareti yapıyor. Yanındakile-re bakıyorum:

«Ne derler acaba?» diyorum. Ne derlerse desinler...

— Kemal'im, diyor Raziye.

— Uyumuşum.

— He, uyuyordun biz geldiğimiz-de.

— Yolcu etmiye geldim seni Ra-ziye!

Ağlamaya başlıyorum...

— Bilet almaya mı getdi?

— He!

Bakışınlar oluyor. İkimizin de al-dırığı yok.

— Kemal, hadi gel kaçak! Hadi Kemal. Son fırsat. Yere girsin tor-bası da, gelsin Raziye yerine giy-math torbalarını bulsun.

Cevap vermiyorum...

— Hadi çabık he de Kemal, ner-deyse gelir şimdi.

Gözlerinin içine bakıyorum. Bakı-sımla imkânsızlığımı anlatmaya ça-lışıyorum. Ve geçip yerime oturu-yorum.

Deminki adam:

— Niye kalktın, niye oturyon? di-yor.

Cevap vermiyorum.

— Hıssımın mı o avrat?

Yine cevap vermiyorum.

— Deneynen konuşur bunlar, de-neynen, diyor tekrar. Ve anlatmaya başlıyor yanındakine:

— Bibimin oğlu Esan'a (İhsan) dedim ki, Esan gardaş dedim, zahap ol sen benim yere, ben bi varam gelem Eleziz'e dedim...

Karşıdan görüyorum Raziye'nin gözünden yanaklarına süzülen yaş-ları...

Kocası geliyor... Bilet değil, san-ki apartman tapusu almış, gözleri-nin içi gülüyor. Torbaları tekrar sa-yıyor. Ağladığını gördüğü yok Ra-ziye'nin. Dudakları aralık da aralık, sanki inadına gülüyor. Mutlu, kek-sanki kafese hapsedmenin mutluluğu var içerisinde...

Bir gürültü kopuyor, bir kaynaş-ma, bavullar torbalar sırtlanıyor, perona çıkılıyor. Belli trenin gel-mesi yakın. Çapraz işaretle bakıyo-rum, tamam, tren beş dakika son-ra burada. Raziye geride duruyor.

kocası tren yolunun dibinde, belli ki tren durur durmaz yer kapacak. Kompartman bulamaz ya, bir sa-lon boşluğu, bir helâ boşluğu...

Düdükler ötüyor, trenin eğilgi... Lokomotif fıırdıyarak hızla geçi-

yor önünden. Bir kargaşalık, bir bağırma, bir çağırma... Fren gıcırtıları... Koşup Raziye'nin elini yakalıyorum.

— Hadi Kemal, diyor, hadi kaç! Torbaları bırakıp kaç!...

Sıkıyorum elini:

— Ağlama! diyorum.

Bir kafa uzanıyor pencerenin birinden:

— Reziye, kız Reziye! diyor.

Torbamın irisini yükleniyorum. Ne yaptığım belli değil... Uzattıyorum torbayı Ayı'ya.

— Sağol gardaş! diyor.

Raziye'nin elinden öteki torbaları alıyorum. Onları da uzattıyorum, bir bir... Yine:

— Sağol gardaş! diyor.

Raziye şaşkın:

— Gelsane kız Reziye, nah şu gapıdan, yörü, şimdi hareket eder tirin, diyor.

Kapıyı gösteriyorum Raziye'ye. Cansız gibi yürüyor. Çıkıyor, pencereye geliyor. Dikeliyorum hâlâ orada, o pencerenin önünde... Ayı, yine:

— Sağol gardaş! diyor.

Cevap vermiyorum...

— Sen ne iş dutan? diyor.

—

— Hambal mısın?

—

Donup kalıyorum oracıkta. Düdükler ötüyor... Treciler telâşlı gidip geliyorlar... Lokomotif acı acı bağırıyor... Ve pencereden korkulu bir el sallanıyor, tüm umutlarıma dur dercesine...

Raziye'yle beraber her şeyimin gitliğini sanmıştım. Ama, yaşam kavgası daha başın çıktı.

Lokantaya uğramadım bir daha. İlk günler boyunca gezdim. Sabahleyin evden çıkıyordum, gece yarısına dek geziyordum. Zavallı anacığım:

— Bu oğlana büyü oldu büyü, diyor.

Babam'sa, hasta yatağından pırıl pırlaıyla hoşafın hayalini kuruyordu. Maşallah, yokluktan yana hayli nasibimiz bol olduğu için, anam:

(Devamı var)

(İlanlık : 9116 — 143)

Tasarruf

İstasyonda, Mac Farlane arkadaşı Mac İntosh'u trenden inerken gördü:

— Nereden geliyorsun? diye sordu.

— Balayı seyahatinden, Venedik'ten, diye cevap verdi Mac İntosh.

— Ama, yalnızsın... Karını götürmedin mi?..

— Hayır. O Venedik'i daha evvel görmüştü de...

Çapkınlık

Kırk yıllık evli oldukları halde son derece mutluydular. Televizyonları arıza yaptığı için başbaşa vermiş eski günlerini anarak vakit geçiriyorlardı.

— Söyleyeceklerim çok gerilerde kaldığı için korkusuzca açıklayabilirim, diye içini çekti erkek. Gençliğimde az çapkın değildim hanı. Karılarımı baştan çıkardığım kocaların sayısını bilsen, şaşar kalırsın!

— Her şeyde olduğu gibi, bu konuda da benden çok üstünsün, diye gülmüştü karısı. Ben, ömrüm boyunca o kadar uğraştım, didindim, sadece bir kocayı aldatabildim!

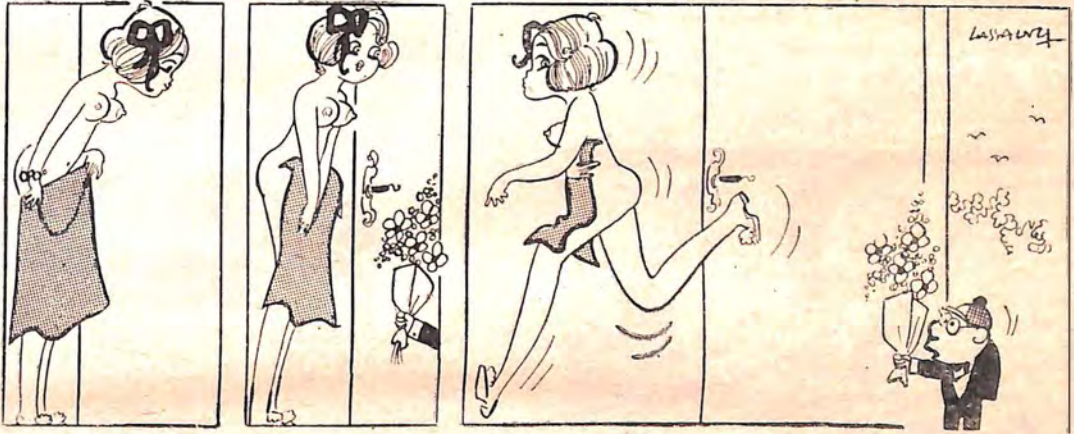
Köpeklerin derdi

İki iri köpek yolda dertleşiyorlardı:

— Hayat gün günden kötüleşiyor. Yarın hayatta olup olmayacağını kimse kestiremiyor. Bütün zürafaları yakaladıklarından haberin var mı?

— Evet var. Ama biz zürafa değiliz ki!...

— Değiliz tabii. Ama gel de bunu ispat et.

— Rica ederim bayan.. — Ben çocuk değilim!..

— Yaşım büyük.. ama boyum küçük olmuş ne çıkar?!

Röportaj

Genç bir yıldızla röportaj yapan gazeteci sordu:

— Jean Jacques Rousseau'yu sever misiniz?

Genç yıldız dudak büktü:

— Böylesine saygısız sorulara cevap vermiyeceğim.

Ve biraz düşündükten sonra ekledi:

— Ama, sadece iyi iki arkadaş olduğumuzu gazetenize yazabilirsiniz.

Nerede idi?

Kadın, öfke ile kocasının yüzüne bakarak:

— Bana yaptığın evlenme teklifini kabul ettiğimde kimbilir kafam nerede idi...

Deyince, kocası hemen cevabı yapıştırdı:

— Omuzumun üstünde idi hayatım, dedi.

Gerçek

Ünlü komedyen Michel Simon biraz kadın düşmanıydı. Kendisiyle röportaja gelen gazetecilerden biri:

— Sizin hiçbir zaman karınız olmadı, derken aktör cümleyi düzeltti:

— Karım olmadı değil, ben kadınlara koca olamadım!

★

Sebeb

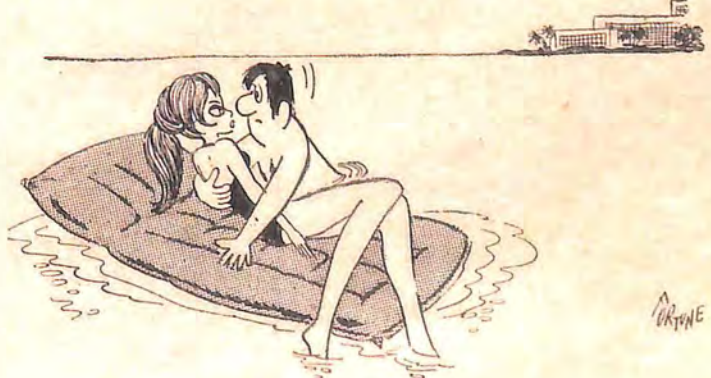
Perdede dramatik bir film oynarken, kadın yanındaki yabancı erkeğe öfkeyle sordu:

— Göğsümü, kucağımı araştırmanız sona ermiyecek mi?

— Ne yapayım madam, diye kekeleydi adam. Karamelâmi düşürdüm de...

— Bir karamelâ için başkasını rahatsız etmeye utanmıyor musunuz?

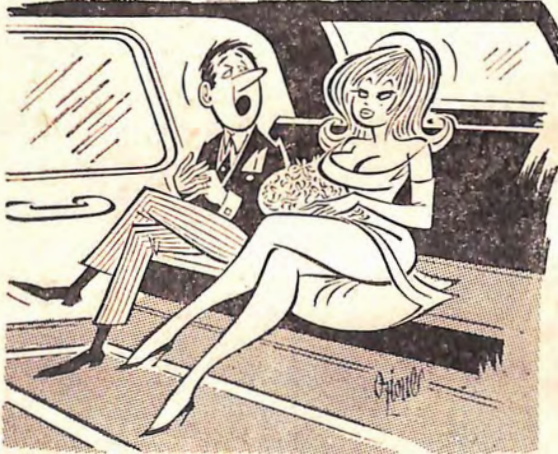
— Sadece karamelâ olsa aramıyacağım ya, karamelâyla beraber ona yapışan dişlerimi de düşürdüm.

— Hey, dikkat et! Fazla ileri gidiyorsun!..

— AH, BİR FOTOĞRAF MAKİNEMİZ OLSAYDI,,, NE GÜZEL BİRBİRİMİZİN RESMİNİ ÇEKERDİK !..

— ARTIK BİRBİRİMİZE SEN DİYEBİLİRİZ DEĞİL Mİ?..

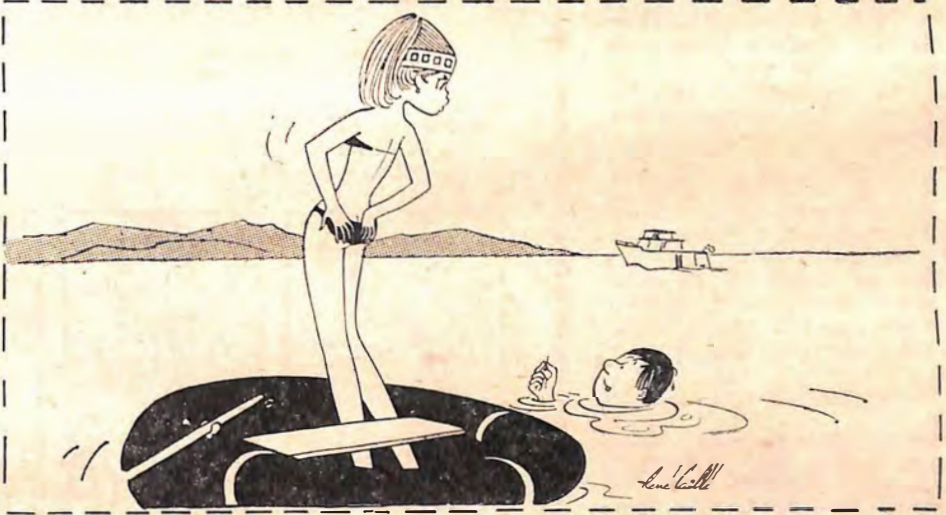

YAZISIZ

Dünya Karika türleri

— POOL , ATEŞLE OYNAMA !..

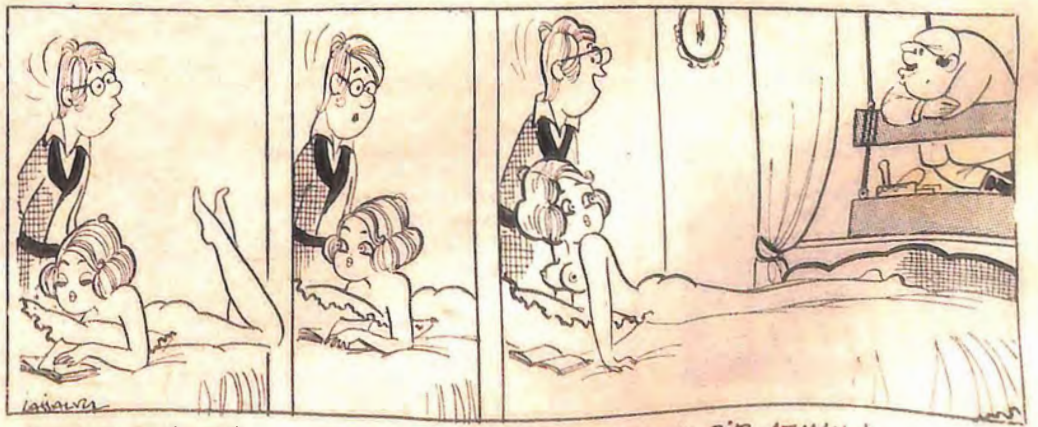
— AFFEDERSİNİZ YANLIŞLIK OLDU... İĞNEYİ SANDALİNİZE BATIRMAK İSTEMİŞTİM !..

YAZISIZ

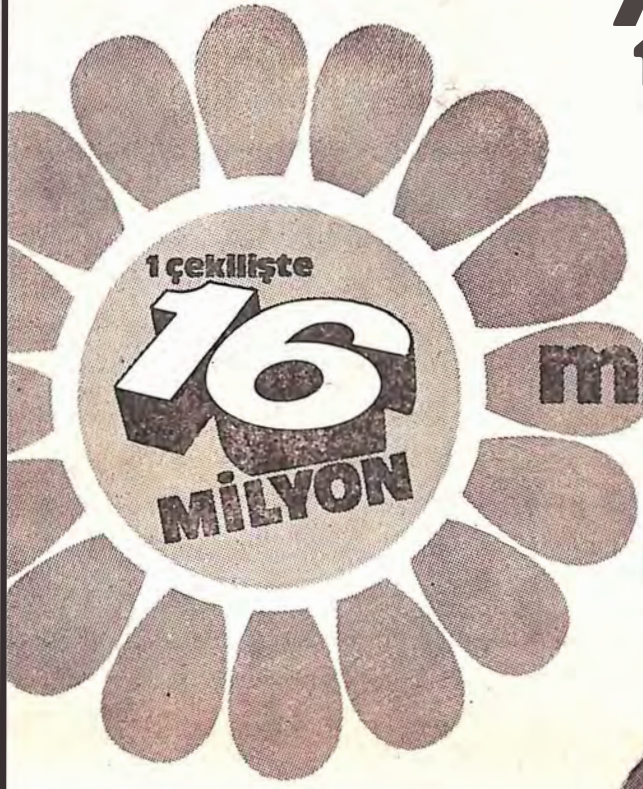
YAZISIZ

— PENCERE KENARINDA KUŞUK BİR KUŞ ÖTÜ. YOR GALİBA ?..

— NE KUŞU YAHU ...

— Yüz KİLOLUK BİR AZMAN !..

yıl sonuna kadar tasarruflarınızı iş bankasında toplayınız... milyon bayramında siz de bayram ediniz

Yirmi bine yakın talihli Milyon Bayramında tam 16 MİLYON lira kazanacak. Bu talihlilerden biri pekâlâ siz olabilirsiniz. Bütün tasarruflarınızı İş Bankasında toplamakta acele ediniz. MİLYON BAYRAMINIZ şimdiden KUTLU OLSUN.

MİLYON BAYRAMINDA:

45

APARTMAN
DAİRESİ

50 adet 100.000 lira

100 ADET 10.000 LİRA

200 ADET 5.000 LİRA

1 000 ADET 1.000 LİRA

ayrıca 16 000 talihliye
çeşitli para ikramiyeleri

TÜRKİYE BANKASI

paranızın...

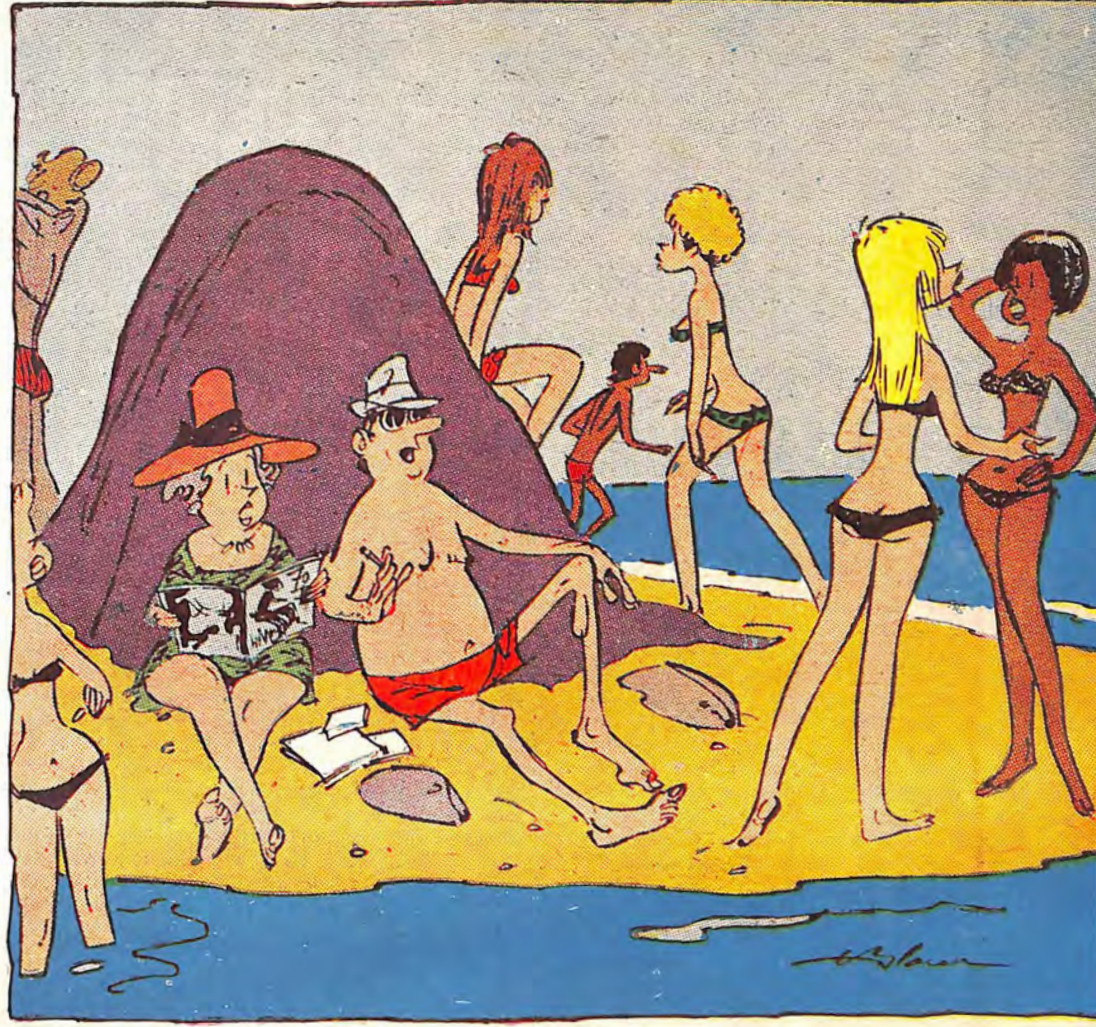
istikbalinizin emniyetidir

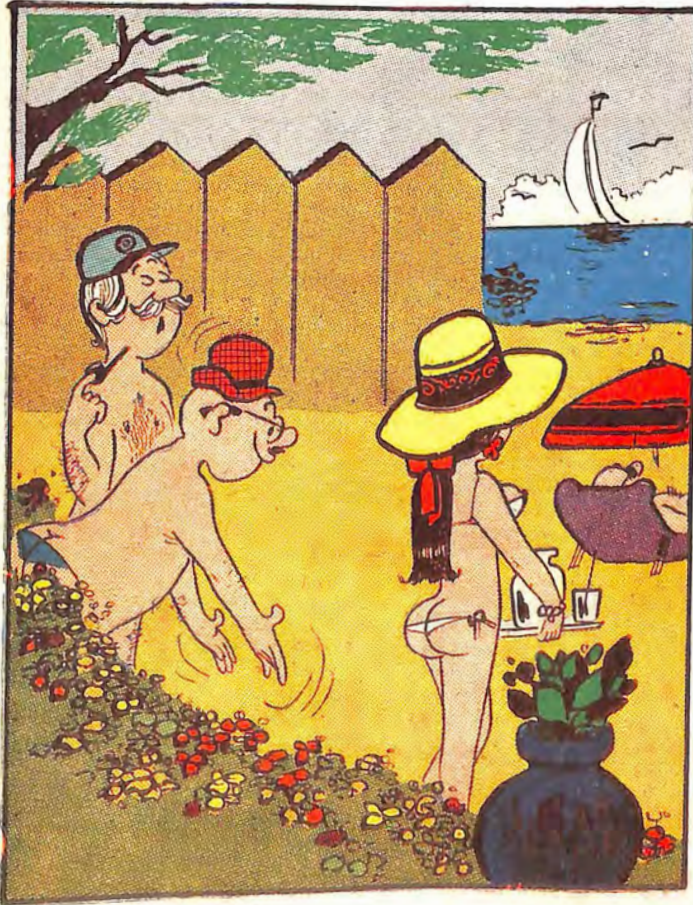
Akbalın

— NE KIZIYORSUN AYOL , HEP SENİN
FOTOĞRAFINI ÇEKECEK DEĞİLİM YA !..

— ŞU ANDA ETEKLERİN MINI , YA DA MAKSI OLMASINA HIÇ
ALDIRDIĞIM YOK !..

— AZIZİM , KAMP KURALINI UNUTMA ...
"BAK , FAKAT DOKUNMA !.."

— BU KIZI HIÇ TANIMIYORUM ... HER HALDE KOCAMIN
DAVETLİSİDİR !..